

TREBALL FINAL DE GRAU

**EL BENESTAR COM A REPTE DE L'EDUCACIÓ. L'EDUCACIÓ
EMOCIONAL PER AL BENESTAR.**

*Estudi dels coneixements que tenen els docents d'escoles d'Educació Infantil
relacionats amb el treball de les emocions a l'aula.*

Autora del treball: Jordina Solà Coll

Tutor: Salvador Viciano Caballero

Curs: 2019-2020

5è Doble titulació en Mestre d'Educació Infantil i Primària

Facultat d'Educació i Psicologia

Universitat de Girona

Som un globus ple d'emocions en un món ple d'agulles.

Neus Rosiñol, 2016

AGRAÏMENTS

El present *Treball Final de Grau* ha estat realitzat sota la supervisió de Salvador Calabuig, a qui m'agradaria donar el meu agraïment per ajudar-me a fer possible aquesta investigació. Gràcies als seus consells i orientacions al llarg d'aquest camí, he pogut aconseguir el meu objectiu final.

Voldria agrair la bona predisposició de tots els mestres d'Educació Infantil que van respondre el qüestionari, tot aportant idees i coneixement per a poder avançar amb la recerca.

No puc oblidar-me de les meves amigues pel suport moral durant el desenvolupament del projecte, especialment a la Coral, la Sílvia, la Mar i la Laura.

A en Jordi per recolzar-me i aconsellar-me des del primer fins a l'últim moment.

Finalment, voldria donar les gràcies a la meva mare, al meu pare i al meu germà per cedir part de la seva paciència, temps i dedicació en mi perquè el projecte sortís de manera exitosa.

GRÀCIES a tots pel vostre suport i per formar part de la columna vertebral de la meva tesi.

ÍNDEX

1. Resum	7
2. Introducció	8
3. Marc teòric	10
3.1. Les emocions	10
3.1.1. Definició del concepte	10
3.1.2. Tipus d'emocions	11
3.2. L'educació emocional	13
3.2.1. Educació emocional o intel·ligència emocional?	13
3.2.2. L'educació emocional al currículum d'Educació Infantil	13
3.2.3. Com treballar l'educació emocional a l'aula d'Infantil?	14
3.2.3.1. El moment del dia, el clima d'aula i el rol de l'educador	14
3.2.3.2. Llenguatges d'expressió	15
3.2.3.3. Recursos didàctics pel treball a l'aula	17
3.3. L'educació emocional en el context actual	18
4. Metodologia	20
4.1. Preguntes d'investigació i objectius del treball	20
4.2. Tipus d'estudi	20
4.3. Context	21
4.4. Participants	22
4.5. Instrument de recollida de dades	23
4.6. Procediment de recollida de dades	25
4.7. Procediment d'anàlisi de dades	25
5. Resultats	30

6. Conclusions	40
6.1. Limitacions de la recerca	43
6.2. Prospectiva de futur	43
7. Referències bibliogràfiques	45
ANNEXES	51
Annex 1. Instrument de recollida de dades: <i>qüestionari als docents</i>	52
Annex 2. Buidatge de dades de les preguntes del BLOC 2	56

ÍNDEX DE TAULES

Taula 1. Classificació de les emocions secundàries.....	12
Taula 2. Distribució de freqüències i percentatges per sexe.....	22
Taula 3. Distribució de freqüències i percentatges per franja d'edat.....	22
Taula 4. Distribució de freqüències i percentatges per formació	22
Taula 5. Distribució de freqüències i percentatges per anys d'experiència docent	23
Taula 6. Resum de les preguntes del qüestionari referents al bloc 2.....	26
Taula 7. Instrument i ítems relatiu a l'objectiu específic 1	30
Taula 8. Instrument i ítems relatiu a l'objectiu específic 2	31
Taula 9. Freqüència i percentatge de les emocions primàries que es treballen a Infantil	32
Taula 10. Freqüència i percentatge de les emocions secundàries que es treballen a Infantil	33
Taula 11. Instrument i ítems relatiu a l'objectiu específic 3	34
Taula 12. Instrument i ítems relatiu a l'objectiu específic 4	36
Taula 13. Freqüència i percentatge dels recursos que s'utilitzen per al treball emocional.....	38

Taula 14. Freqüència i percentatge dels adjectius que descriuen l'espai "ideal" pel treball emocional	39
---	----

ÍNDIX DE GRÀFICS

Gràfic 1. Les emocions primàries que es treballen a Infantil	32
Gràfic 2. Les emocions secundàries que es treballen a Infantil	33
Gràfic 3. L'etapa idònia per iniciar el treball emocional	34
Gràfic 4. L'etapa idònia per finalitzar el treball emocional	35
Gràfic 5. Els recursos que s'utilitzen per treballar l'educació emocional	37
Gràfic 6. Adjectius que descriuen l'espai "ideal" pel treball emocional	38

ÍNDIX DE FIGURES

Figura 1. Diferents tipologies de preguntes en el qüestionari	24
---	----

1. RESUM

Després d'anys de recerca en educació emocional, se sap a ciència exacta que les emocions tenen una influència determinant en el desenvolupament de les persones. (Bisquerra R. 2007) D'aquesta manera, si s'ensenya als infants a identificar i gestionar les seves emocions, en un sentit més ampli, els ajudarem a integrar-se de forma més saludable a la societat.

Aquest estudi investiga quins coneixements tenen els docents d'escoles d'Educació Infantil amb relació al treball emocional a l'aula. Mitjançant un qüestionari a 113 mestres d'Infantil s'han pogut conèixer diferents metodologies, recursos, canals d'expressió i altres aspectes. Els resultats mostren que els docents donen una gran importància a l'educació emocional i que si s'ajuda als infants a canalitzar les seves emocions, es pot contribuir en el benestar personal tant de l'alumnat com del professorat. El present article és de tipus *ex-post-facto* amb caràcter descriptiu que utilitza una metodologia mixta. És a dir, la informació que s'obté mitjançant l'instrument d'anàlisi combina la recollida de dades qualitatives i quantitatives.

Paraules clau: Educació Infantil, emocions, educació emocional, llenguatges d'expressió, benestar, gestió d'emocions.

ABSTRACT

After years of research in emotional education, it is well known that emotions have a decisive influence on people's development. (Bisquerra R. 2007) In this way, teaching children to identify and manage their emotions, in a broader sense, will help them integrate healthier habits into our society.

This paper investigates what teachers in preschools know in relation to emotional work in the classroom. Through a questionnaire to 113 pre-primary teachers, we were able to learn about different methodologies, resources, languages of expression and other aspects. The results show that teachers place great importance on emotional education and that if children are helped to manage their emotions, it can contribute to the personal well-being of both students and teachers. This article is of *ex-post-facto* type with a descriptive character that uses a mixed methodology. That is, the information collected in the analysis tool combines qualitative and quantitative data.

Keywords: Pre-primary Education, emotions, emotional education, languages of expression, wealthy, emotional management.

2. INTRODUCCIÓ

Plorar, riure, enfadar-se, tenir por... són algunes de les diferents emocions que experimentem al llarg de la nostra vida. Els sentiments i les emocions estan presents en el dia a dia de les persones i és impossible no sentir o no emocionar-se per les coses.

Les emocions són el component més humà de les persones, el que ens fa diferents de la resta d'éssers. Els nens i les nenes experimenten la mateixa gamma d'emocions que els adults, i és important que aprenguin la funció que compleix cadascuna d'elles perquè així no sentin angoixa i siguin capaços de gestionar-les correctament. De fet, és cert que cada estat emocional és viscut de manera personal, depenent del que un hagi après en el passat i la situació en què es produeix. (Bisquerra R. 2007) Una bona educació emocional ensenya que no hi ha emocions "bones" ni "dolentes", o "nocives" i "perilloses". Totes i cada una d'elles són innates i naturals de l'ésser humà, i les necessitem perquè totes assumeixen la seva funció. Evitar les emocions que no ens agraden, és molt complicat i alhora antinatural. Però sí que es pot aprendre a conèixer-les, expressar-les i acceptar-les correctament, i això és tot un repte. El cert és que saber reconèixer les pròpies emocions és el que ens fa analitzar i reconduir les nostres accions per seguir avançant. (Goleman, D. 1996)

L'educació emocional hauria d'estar present en l'etapa Infantil tant a casa com a l'escola. Les criatures que viuen en un ambient on els seus familiars i els mestres tenen molt present l'educació emocional com a base de qualsevol aprenentatge, podran tenir millors capacitats per a poder desenvolupar-se de forma exitosa en societat. Anteriorment, l'escola era un lloc on l'educació es basava bàsicament en els coneixements acadèmics però, gràcies al canvi social que estem vivint, l'escola actual avarca molts altres camps que antigament quedaven relegats a altres institucions com la família. Així, un dels nous reptes de l'escola moderna és afavorir el desenvolupament integral de l'infant, i això implica tant el desenvolupament físic, com el cognitiu, el social i l'emocional. (López, I. 2018) Gràcies a la gestió de les emocions, els infants aprenen a controlar la frustració i els impulsos, adquireixen capacitats per la resolució de conflictes a través de l'empatia, i cultiven la seva autoestima, essencial per sentir-se vàlids i capaços

per a qualsevol model d'aprenentatge. *“Centrar-se exclusivament en les capacitats lingüístiques i lògiques durant l'escolaritat pot suposar un dèficit en el sistema educatiu. Per a moltes persones, el desenvolupament de les competències emocionals pot ser més necessari que saber resoldre equacions de segon grau”.* (Bisquerra R. 2007)

Com a resultat de la meva observació a l'aula de P5 de l'escola Eiximenis (Girona), m'he adonat que cada docent té la pròpia perspectiva amb relació a l'educació emocional, no tots li donen la mateixa importància i, a vegades, el treball no s'adapta al desenvolupament emocional dels infants, sinó que es presenta com a un aspecte aïllat. Per aquest motiu i per la curiositat personal que em causava la temàtica, vaig programar una unitat didàctica específica per tractar les emocions amb els infants de P5 i garantir la seva continuïtat a l'aula.

Per altra banda, partint del context en què em trobava i de les idees que jo tenia, volia indagar més sobre l'educació emocional, una temàtica rellevant en l'àmbit educatiu actual. Així doncs, el present article té com a objectiu investigar quins coneixements tenen els docents d'escoles d'Educació Infantil amb relació al treball emocional a l'aula. A partir de les seves respostes, es poden conèixer recursos i materials, metodologies, espais, estratègies, llenguatges per a treballar les emocions... i, sobretot, determinar quina importància donen a l'educació emocional.

A tall de conclusió, la voluntat d'aquest treball és indagar en el camp de les emocions a les aules d'Infantil, tenint en compte l'opinió de professionals que estan educant en contextos educatius reals. He de reconèixer que el tema de les emocions sempre m'ha despertat un interès especial i a més considero que és imprescindible el fet d'oferir oportunitats per introduir-les ja des de les primeres etapes. Gràcies a un bon treball emocional, molts conflictes interns i externs que poden sorgir al llarg de la vida, poden veure's pal·liats pel bon reconeixement i expressió de les emocions. Quan una persona se sent segura, amb confiança i sap superar les adversitats que es pot trobar pel camí, significa que ha après unes habilitats, i algunes d'aquestes s'aconsegueixen treballant la intel·ligència emocional. I això, precisament, és el que intentaré aconseguir dia a dia amb els alumnes.

3. MARC TEÒRIC

Vivim en un món social però també emocional, on les emocions s'expressen de forma verbal i no verbal. Les persones no som éssers racionals, som éssers emocionals que raonem. Evolutivament, les emocions han format part de nosaltres molt més temps que la raó. Sense emocions no hi hauria vida; això és així. I no hi ha dubte que, educar les emocions és molt útil i necessari, i cal iniciar-ho en els primers mesos de vida i perdurar per sempre. De fet, l'infant és capaç de reconèixer emocions positives o negatives ja des dels seus inicis. Les emocions infantils són molt més riques del que els nens i nenes són capaços d'expressar. Aleshores, és fonamental que aprenguin a gestionar-les i a entendre-les, i així, poder créixer com a persones.

3.1. Les emocions

3.1.1. Definició del concepte

El terme "emoció" prové del llatí *emovere*, que significa moviment. Així doncs, la paraula és fruit d'una combinació de dos sintagmes "energia" i "moviment", una expressió de com la vida està en constant moviment.

Les **emocions** són respostes o reaccions fisiològiques que genera el nostre cos davant de canvis que es produeixen a l'entorn o en nosaltres mateixos. Aquests canvis es basen en experiències que depenen de percepcions, actituds i creences sobre el món; que utilitzem per percebre i valorar una situació concreta. En funció de les pròpies vivències, reaccionarem d'una manera o altra davant de cada situació. Així doncs, la resposta emocional són estímuls ràpids i impulsius que valoren el que està passant i ens informen del significat que té per nosaltres la situació, la persona o l'actitud. (Goleman, D. 1996)

Partint de la base que les emocions són portadores d'informació, sovint tenen més efecte que el que probablement pensa un mateix. Per tant, en els moments en què pensem una cosa però en sentim una altra, seguir al que el nostre cos

sent, segurament tindrà millors resultats que fer cas a la raó; podríem dir que “el cor decideix, i el cervell justifica”.

3.1.2. Tipus d'emocions

Ser capaç de sentir emocions és part del que ens fa humans. La psicologia diferencia aquelles emocions que sentim les persones per motius intrínsecs, és a dir, emocions que formen part de la nostra pròpia condició humana, d'aquelles altres que són secundàries, per tant, que han estat "creades" a nivell social, per relacionar-nos amb altres éssers de la nostra espècie.

Les **emocions bàsiques o primàries** apareixen durant el desenvolupament natural de qualsevol persona, independentment del context en què es troba, i tenen com a finalitat ajudar-nos a sobreviure, dirigir la nostra conducta i afavorir la relació dels uns amb els altres. Niedenthal, Krauth-Gruber i Ric (2006) afirmaren que *“les emocions bàsiques són les emocions que no es poden dividir en altres”*.

Hi ha diversos autors que parlen sobre les emocions primàries de l'ésser humà i estableixen classificacions que van des de 4 (Glasgow University) emocions bàsiques fins a 10 (Roberto Aguado). Un dels estudis que va tenir més reconeixement va ser el que va emprendre el psicòleg Paul Ekman. Ell va realitzar una investigació als anys 70 en què reconeixia les 6 emocions bàsiques que estan presents en totes les cultures del món. (Celeste, V. 2019) A més, totes elles es poden identificar universalment mitjançant expressions facials i estan prefixades genèticament, és a dir, les coneixem des que naixem. Aquestes 6 emocions bàsiques són: *l'alegria, la ràbia, la tristesa, la por, el fàstic i la sorpresa*.

Detectar les emocions pot ser fàcil en algunes ocasions, com és el cas de les primàries o bàsiques. Tot i això, n'hi ha d'altres de menys evidents amb les quals cal aguditzar la percepció. Es tracta de les emocions secundàries o complexes, que no són innates i s'adquireixen a mesura que creixem.

A diferència de les primàries, les **emocions secundàries** són més **complexes**. Segons Ekman [citat a Celeste, 2019], aquestes són les que es produeixen com a resultat del nostre creixement, la interacció amb els altres i la combinació de

diferents emocions bàsiques. S'aprenen amb el temps, són mentals i no compleixen una funció biològica adaptativa. A més, no s'identifiquen tan fàcilment com les més primàries i, per tant, la seva expressió tampoc es reconeix amb facilitat i no presenten trets facials característics. Així doncs, pot ser que algunes d'aquestes emocions puguin passar desapercebudes o ser dissimulades, com és el cas de la gelosia. Als anys 90, Ekman va distingir les següents emocions secundàries: *la culpa, el menyspreu, l'entusiasme, l'orgull, el plaer, la satisfacció, la vergonya i la complaença*. En el cas de la vergonya, per exemple, tindriem una combinació de culpa i de por. (Celeste, V. 2019)

Les emocions complexes o secundàries es poden classificar de diferents maneres. Actualment, les agrupacions més comunes són les tres següents:

Taula 1. Classificació de les emocions secundàries

	Emocions socials	Emocions morals	Emocions estètiques
<i>alguns exemples</i>	Orgull Menyspreu Penediment	Culpa Vergonya Indignació	Embadaliment Admiració Enamorament

Font: elaboració pròpia

Quan es comencen a treballar les emocions al segon cicle d'Infantil, és interessant introduir dues o tres emocions bàsiques i, a partir d'aquí, anar ampliant progressivament el treball cap a altres emocions més complexes. Per aconseguir una bona regulació emocional és necessari començar per la base, és a dir, conèixer què són les emocions, quines hi ha, quan apareixen i què necessita cadascú per gestionar-les. Sense oblidar que aquesta educació s'ha d'adaptar al desenvolupament emocional de cadascú, aprofitant que l'infant es troba en un moment òptim per treballar les emocions, sobretot les de tipus "social".

3.2. L'educació emocional

3.2.1. Educació emocional o intel·ligència emocional?

La teoria de les intel·ligències múltiples de Gardner (1993), descriu, entre d'altres, dos tipus d'intel·ligència personal: la interpersonal, que permet comprendre i treballar amb els altres, i la intrapersonal, que permet configurar una imatge fidel i vertadera d'un mateix. Ambdues configuren la **intel·ligència emocional**: capacitat de controlar i regular els sentiments d'un mateix i dels altres, i utilitzar-los com a guia de pensament i d'acció. De forma més específica, Peter Salovey ha organitzat les intel·ligències personals en cinc competències principals: el coneixement de les pròpies emocions, la capacitat de controlar-les, la capacitat de motivar-se un mateix, el reconeixement de les emocions alienes i el control de les relacions. (Salovey, P. Mayer, J. D. 1990)

Des del punt de vista educatiu, és millor parlar **d'educació emocional**, considerant que és una capacitat que s'aprèn, i que té com a objectiu augmentar el benestar social i personal. Les habilitats que posa en joc l'educació emocional es poden agrupar en quatre blocs, que són: la consciència d'un mateix, l'autoregulació, la motivació, i l'empatia.

3.2.2. L'educació emocional al currículum d'Educació Infantil

S'ha comprovat que l'Educació Infantil és una de les etapes més importants en la vida de l'individu, ja que en ella es fonamenten factors essencials en l'ésser humà com són la socialització, la personalitat, les capacitats cognitives, entre d'altres. D'aquí sorgeix la rellevància que els nens i nenes realitzin un desenvolupament integral de la seva persona.

En els últims anys, s'estan potenciant molt els programes d'habilitats cognitives, en detriment d'habilitats tan fonamentals com l'expressió dels sentiments, els afectes i les emocions. Cada vegada més els infants aprenen abans quin objecte té forma de triangle isòsceles i saben d'identificar-lo, però no són capaços de dir a un company "m'estàs molestant, pots deixar de pintar en el meu dibuix?", i en lloc d'això el pica o li trenca el seu treball. En alguns casos el gran desenvolupament que es produeix en l'àrea cognitiva pot desequilibrar a

l'individu, ja que àrees com la social o la personal es troben en estadis inferiors i suposen un desajust de l'infant en l'entorn. (Bisquerra, R. 2007)

És important recalcar que en el currículum vigent d'Educació Infantil ja es tenen en compte les emocions: *“La finalitat de l'Educació Infantil en els centres és contribuir al desenvolupament emocional i afectiu, físic i motor, social i cognitiu dels infants en col·laboració amb les seves famílies proporcionant-los un clima i entorn de confiança on se sentin acollits i amb expectatives d'aprenentatge”*. (Generalitat de Catalunya. 2016) Mentre que la Llei d'Educació de Catalunya (LEC) estableix el següent: *“La formació integral de les capacitats intel·lectuals, físiques, emocionals i socials dels alumnes, que permetin el ple desenvolupament de la seva personalitat amb un ensenyament de base científica, que serà laic en els temes previstos a l'Estatut d'Autonomia. La vinculació entre pensament, emoció i acció que condueixi a la maduresa, satisfacció personal i contribueixi a l'aprenentatge”*. (Generalitat de Catalunya. 2009)

Hi ha una consciència social, cada vegada més en augment, que garanteix la importància de l'adquisició de les competències emocionals. I per això, què millor que tenir una bona educació emocional, una educació per a la vida (familiar, personal, social, professional...) que proporcioni més benestar, salut física i mental, més dosis de felicitat, i amb això, major qualitat de vida i benestar social. (Bisquerra, R. 2009)

3.2.3. Com treballar l'educació emocional a l'aula d'Infantil?

3.2.3.1. El moment del dia, el clima d'aula i el rol de l'educador

Per aconseguir que l'infant creixi, en tota la dimensió de la paraula, no n'hi ha prou amb l'adquisició de coneixements. Generar un clima emocional positiu també influirà de manera decisiva en el seu desenvolupament. Per fomentar una educació emocional satisfactòria cal treballar les emocions diàriament a l'aula.

Cada docent ha de ser capaç de trobar el moment adequat del dia per potenciar el treball emocional amb els seus infants. Deu minuts cada matí (abans de començar la rutina diària), deu minuts abans de tornar a casa (per fer un

recordatori de la jornada escolar), o bé, fer una assemblea setmanal i dialogar, són bones opcions. Sense deixar de banda el “sempre que sigui necessari”; ja que hi ha circumstàncies del dia a dia que obliguen a treballar les emocions per aconseguir bons resultats de comunicació o d'integració entre iguals.

També té molta rellevància el clima d'aula que s'aconsegueix durant la pràctica emocional. Els infants han d'entendre que per parlar d'emocions, de com se senten i de què senten, és fonamental establir un ambient de calma i que cadascú autoreguli la seva conducta. Així, en modificar l'estat físic, també poden canviar l'emocional. Per aquesta raó, les activitats de relaxació, com respiracions lentes i profundes que els permetin calmar-se i deixar l'estrès de banda, seran la clau. Treballar en un ambient idoni és part de l'èxit. No hi ha dubte que el clima ha de ser harmoniós, acollidor i que proporcioni seguretat a l'infant. Un ambient d'aula on es prioritzin els vincles afectius i la solidaritat entre iguals. Sumat a aquest aspecte, cal tenir present la figura de l'educador, qui s'haurà d'implicar per aconseguir aquest clima, considerant el context en què es troba. La intervenció docent és fonamental per guiar l'infant en el descobriment de si mateix i de l'entorn, i d'aquesta manera promoure l'escolta i la comprensió entre les criatures. (Muslera, M. 2016)

Per parlar d'emocions no és necessari establir una zona i/o aula específica pel seu treball. De totes maneres, hi ha escoles que opten per establir un espai concret i que l'anomenen “el racó de les emocions” o més concretament “el racó de la calma”. El cervell dona prioritat a l'emoció i no pot focalitzar la seva atenció en un altre assumpte fins a haver resolt aquest conflicte. D'aquí la importància de crear un espai en el qual es pugui atendre aquesta necessitat. Un espai íntim per acceptar emocions en un moment determinat (estrès, ràbia, frustració...), sense reprimir-les i poder recuperar la tranquil·litat. Així, els infants poden expressar els propis sentiments, necessitats i/o desitjos, de forma respectuosa, sempre recordant les normes de l'aula. (Plan LEA. 2016)

3.2.3.2. Llenguatges d'expressió

Prenent com a referent el poema de Loris Malaguzzi “Els 100 llenguatges de l'infant”, és fàcil reconèixer que té molt sentit parlar d'un llenguatge emocional

que l'infant va construint i nodrint a partir de les relacions que estableix amb el seu entorn.

Si pensem que el llenguatge verbal es construeix en un entorn ric en paraules i amb l'ajuda de l'adult, si pensem que el desig de conèixer el llenguatge escrit per part de l'infant sorgeix quan aquest es troba en un entorn ric en lletres, llibres... Podríem pensar també que la criatura desenvoluparà un llenguatge emocional gràcies al fet de viure en un entorn ric en emocions, en un entorn que expressi, que es mostri emocionat, que tingui adults que s'emocionin, però no només sentint alegria, sinó també sentint la tristesa, la por o l'enuig. (Antón, V. 2017)

Actualment, disposem de molts canals per expressar-nos i mostrar el que sentim, sigui verbalment o mitjançant la comunicació no verbal. A continuació, es presenta una selecció dels que més s'utilitzen i la seva importància als centres educatius.

* **La comunicació (oral i escrita):** les emocions s'ensenyen, es defineixen, però sobretot es viuen. La comunicació oral és la més antiga i una via fantàstica per expressar les emocions. Per altra banda, transmetre com un/a se sent, mitjançant l'escriptura, és una bona tasca per canalitzar les pròpies emocions, sobretot en moments de bloqueig emocional. És recomanable iniciar per les paraules, quan els nens i nenes són petits, seguir per oracions, fins a arribar al text, quan ja tenen l'escriptura ben assolida.

* **La psicomotricitat:** l'educació motriu parteix del coneixement i construcció del cos, de manera que en el moment en què l'infant interactua en el medi i ho fa amb els altres, va construint el propi esquema corporal, que en cap cas el pot desenvolupar de forma aïllada. A més, la comunicació amb el cos permet una major estimulació d'elements expressius, afectius i emotius que ajuden a configurar les dimensions de la persona.

* **La música:** la musicoteràpia millora la qualitat de vida de les persones sanes i cobreix les necessitats d'infants i adults amb discapacitats i malalties. Les seves intervencions poden dissenyar-se per millorar el benestar, controlar l'estrès, disminuir el dolor, expressar sentiments, potenciar la memòria i millorar la

comunicació. El so i la música ens produeixen emocions, i aquestes modifiquen la nostra fisiologia, les hormones, alteren el nostre ritme cardíac i les pulsacions.

* **L'art (dibuix, pintura, escultura...):** mitjançant les arts plàstiques podem deixar fluir les emocions, aconseguir una harmonia entre el cor i la ment, i despertar la creativitat. A més, les creacions artístiques sovint ajuden a expressar allò que sentim emocionalment i que no sabem posar-hi paraules. Els colors que l'infant utilitza per pintar, per exemple, sovint donen informació sobre el seu estat d'ànim.

* **La relaxació:** si volem que els alumnes siguin capaços de regular-se en moments de càrrega emotiva elevada, necessiten practicar quan estan calmats i amb bona predisposició. D'aquesta manera, si primer es relaxen, després podran expressar-se de forma més espontània, amb facilitat i tranquil·litat. Pels infants resulta més senzill concentrar-se en la respiració si l'exercici va acompanyat d'algun moviment repetitiu de poca complexitat.

(Aresté, J. 2015), (Martín, A. 2018), (Zaldivar, N. 2014)

3.2.3.3. Recursos didàctics pel treball a l'aula

Per treballar l'educació emocional, és fonamental dedicar temps a pensar en els recursos i materials, com també en la dinàmica que es vol desenvolupar. De fet, l'elecció de bons recursos, determinarà una part de l'èxit del treball emocional. Per aconseguir un treball emocional adequat, cal que tots els materials s'ajustin al context, estiguin ben escollits i se'n faci un bon ús. Per tant, l'educador o adult haurà de pensar quin és el seu objectiu, planificar-se, escollir els recursos i plantejar la situació amb confiança i entusiasme.

Seguidament, es mostra una selecció dels materials i recursos més utilitzats a les escoles i en l'àmbit familiar.

* **El joc:** és el mecanisme dissenyat per la pròpia naturalesa que empeny a l'infant a aprendre, així com un gran mitjà per practicar habilitats i capacitats. El joc és una eina molt efectiva i beneficiosa en totes les etapes educatives. "El joc és emoció, i sense emoció no hi ha aprenentatge".

* **Els contes:** les seves històries ofereixen als infants un marc d'entrenament emocional. El nen o nena pot viure experiències emocionals molt diverses des d'una distància de seguretat que li permeti sentir però sense riscos. Els contes permeten la introspecció, l'autoconsciència i l'autoconeixement. A més, sempre és més fàcil parlar del que passa als altres, que parlar del que un mateix sent. Cal tenir present la diferència entre "contes d'emocions o emocionaris" i "contes que emocionen". El primer cas són llibres que descriuen emocions, a vegades amb exemples de quan les sentim. Són un bon recurs perquè els infants identifiquin emocions i els hi posin nom.

* **Les pel·lícules i els curtmetratges:** és una veritat innegable que els infants prefereixen centrar la seva atenció en materials visualment atractius, i no hi ha millor recurs que un curt que, en poc temps, aporta un missatge significatiu. Els curtmetratges i les pel·lícules donen l'oportunitat de connectar amb els nens i nenes, i deixar-los un aprenentatge perdurable, a més de passar una bona estona.

* **Les situacions de rol:** les escenificacions són fantàstiques perquè els infants practiquin la resolució de conflictes i es posin en la pell dels diferents implicats, empatitzant principalment amb els seus germans, amics o coneguts. Si l'infant ha de fer front a una situació nova, és molt positiu escenificar-la tantes vegades com necessiti per agafar confiança.

* **El dibuix d'emocions:** ajuda a regular i apaivagar les emocions fortes mentre l'infant les experimenta. És a dir, permet reconnectar el cervell emocional amb el cervell racional. Tant es poden fer activitats partint del gargot com fer dibuixos més relaxats. També poden trencar, arrugar o rascar el dibuix un cop acabat, com cadascú ho necessiti. L'educador hauria d'acompanyar als infants mentre dibuixen, i al mateix temps, reforcen i verbalitzen els sentiments.

(Educación 3.0. 2016), (Guerrero, M. 2018), (Miniland. 2018), (Ruiz, J. 2018)

3.3. L'educació emocional en el context actual

Perquè hi hagi aprenentatge, ha d'haver-hi emoció. Les emocions es contagien i és important que les que es relacionen amb l'aprenentatge siguin agradables.

Aprendre amb l'emoció de la por té conseqüències negatives, ja que davant de nous aprenentatges es genera por. Sens dubte, una aula saludable genera emocions agradables.

Un infant que ha crescut tenint com a base una bona educació emocional creixerà en confiança en ell/a mateix, aprendrà dels errors, tindrà bona autoestima, serà una persona assertiva, tindrà bones habilitats socials, serà capaç d'enfrontar-se als reptes diaris i podrà comunicar-se amb els altres (i amb ell mateix) de forma exitosa.

Actualment, estem vivint una situació diferent a escala mundial, causada per l'expansió del virus *COVID-19*. Els centres educatius han tancat, els infants no poden veure els seus avis (amb qui havien compartit moltes estones), tot ha canviat, i cal aprendre a viure una nova "normalitat". No hi ha dubte que ara podria ser un bon moment per donar als infants l'oportunitat de parlar de com s'estan sentint amb aquesta situació. Acceptar el malestar que els pot estar generant, expressar la por que poden tenir, ajudar-los a posar-hi paraules... són situacions que es poden donar. Caldrà estar atents als senyals que puguin indicar aquest malestar (mal humor, rabietes, plors...) i anticipar-se tant com sigui possible. Els pares, mares i tutors tenen al davant una molt bona oportunitat per ajudar els infants a gestionar les pròpies emocions. El treball emocional ara serà més necessari que mai, construint així un aprenentatge de vida.

Educar la ment sense educar el cor, no és educació en absolut.

Aristòtil, 343 a.C.

4. METODOLOGIA

4.1. Preguntes d'investigació i objectius del treball

Les preguntes de recerca que han impulsat el procés d'investigació i, per tant, s'espera resoldre un cop finalitzada la recerca, són les següents:

- Quina importància atorguen els mestres a l'educació emocional?
- Què entenen els docents per emocions i quines són fonamentals a Infantil?
- Quina etapa és més idònia per iniciar i finalitzar el treball emocional amb els alumnes?
- Com es treballa l'educació emocional a les aules d'Educació Infantil (recursos, llenguatge, clima d'aula, espai, metodologies)?

Una vegada establertes les preguntes de recerca, es planteja un objectiu general que marca les directrius del treball.

- Investigar quins coneixements tenen els docents d'escoles d'Educació Infantil relacionats amb el treball de les emocions a l'aula.

Per aconseguir l'objectiu general de la recerca es plantegen els següents objectius específics:

- Determinar quina importància dona el professorat al treball de l'educació emocional a l'aula d'Infantil.
- Identificar quines emocions primàries i secundàries es treballen en major freqüència a Infantil, segons els docents.
- Conèixer quina etapa és l'adient per iniciar i finalitzar el treball de les emocions amb els alumnes.
- Determinar quines estratègies, recursos, llenguatges i metodologies utilitzen els docents pel treball emocional.

4.2. Tipus d'estudi

El present estudi és de tipus *ex-post-facto* amb caràcter descriptiu que utilitza una metodologia mixta. En les recerques *ex-post-facto*, l'investigador no té cap

control en les variables independents ni en l'objecte d'estudi. Segons Mateo (2000), la metodologia ex-post-facto és la més utilitzada en l'àmbit educatiu, i proporciona tècniques per a descriure la realitat, categoritzar, simplificar, analitzar relacions i organitzar les variables que configuren l'objecte d'estudi. Aquest tipus d'estudi es caracteritza per un grau de control baix, es produeix en situacions reals i naturals, i no permet que s'estableixin relacions de causa-efecte.

Més concretament, la investigació és de tipus descriptiu, la qual permet estudiar variables relacionades amb el fenomen d'interès i que són útils per conèixer més sobre la temàtica. Mateo (2000) va determinar 6 fases de la investigació ex-post-facto descriptiva, que són: formular les preguntes de recerca, plantejar els objectius, seleccionar les mostres, dissenyar o seleccionar els sistemes de recollida de la informació, recollir i analitzar les dades i, finalment, extreure conclusions. L'acció de l'investigador en aquesta recerca se centra a recollir les opinions de docents, analitzar-les i mesurar-les amb una intenció descriptiva, sense jutjar el que els membres del col·lectiu pensen o fan. (Rodríguez, D. Valdeoriola, J. 2014)

Pel que fa a la informació que es recull en l'instrument d'anàlisi de dades, aquesta és de tipus mixta, és a dir, combina la recollida de dades qualitatives i quantitatives. La finalitat de la investigació mixta no és substituir a la recerca quantitativa ni a la qualitativa, sinó que combina les fortaleces d'ambdós tipus d'indagació, procurant de minimitzar les seves debilitats.

4.3. Context

La recerca no es contextualitza en cap centre educatiu en concret (context físic) a causa de la situació actual que està vivint la societat, més concretament, es fa referència a l'expansió del virus *COVID-19*. És per aquest motiu que el recull de dades s'ha fet a distància mitjançant via *online*. I així, s'ha pogut arribar a un nombre important de docents d'Infantil en actiu.

4.4. Participants

En l'estudi ha participat un col·lectiu de mestres d'Educació Infantil que es troben en actiu. Cap membre havia de ser d'una demarcació comarcal concreta ni tampoc havia de tenir una edat específica. En les quatre taules següents (*Taula 2-5*) es presenta el perfil de la mostra dels usuaris que han participat en el qüestionari. Concretament, a la *Taula 2* es presenta el total d'usuaris segons el sexe. En la *Taula 3* s'indica la quantitat de participants segons la franja d'edat. Pel que fa a la *Taula 4*, es presenta la distribució de freqüències i percentatges segons la formació. Finalment, en la *Taula 5* es mostra la classificació d'usuaris amb relació als anys d'experiència com a docent d'Infantil.

Taula 2. Distribució de freqüències i percentatges per sexe

Sexe	Freqüència	Percentatge
<i>Dona</i>	92/113	81,42%
<i>Home</i>	21/113	18,58%

Font: elaboració pròpia

Taula 3. Distribució de freqüències i percentatges per franja d'edat

Franja d'edat	Freqüència	Percentatge
<i>Entre 25-35 anys</i>	31/113	27,43%
<i>Entre 36-45 anys</i>	39/113	34,51%
<i>Entre 46-55 anys</i>	28/113	24,78%
<i>Entre 56-65 anys</i>	15/113	13,27%

Font: elaboració pròpia

Taula 4. Distribució de freqüències i percentatges per formació

Formació	Freqüència	Percentatge
<i>Grau en Educació Infantil</i>	53/113	46,90%
<i>Grau en Educació Infantil i Educació Primària</i>	2/113	1,77%

<i>Pedagogia</i>	16/113	14,16%
<i>Especialització (música, arts visuals, ciències...)</i>	32/113	28,32%
<i>Màster</i>	12/113	10,62%
<i>Tècnic d'Educació Infantil</i>	26/113	23%

Font: elaboració pròpia

Taula 5. Distribució de freqüències i percentatges per anys d'experiència docent

Anys d'experiència docent	Freqüència	Percentatge
<i>D'un a 10 anys</i>	33/113	29,20%
<i>De 11 a 20 anys</i>	39/113	34,51%
<i>De 21 a 30 anys</i>	31/113	27,43%
<i>De 31 a 40 anys</i>	10/113	8,85%

Font: elaboració pròpia

4.5. Instrument de recollida de dades

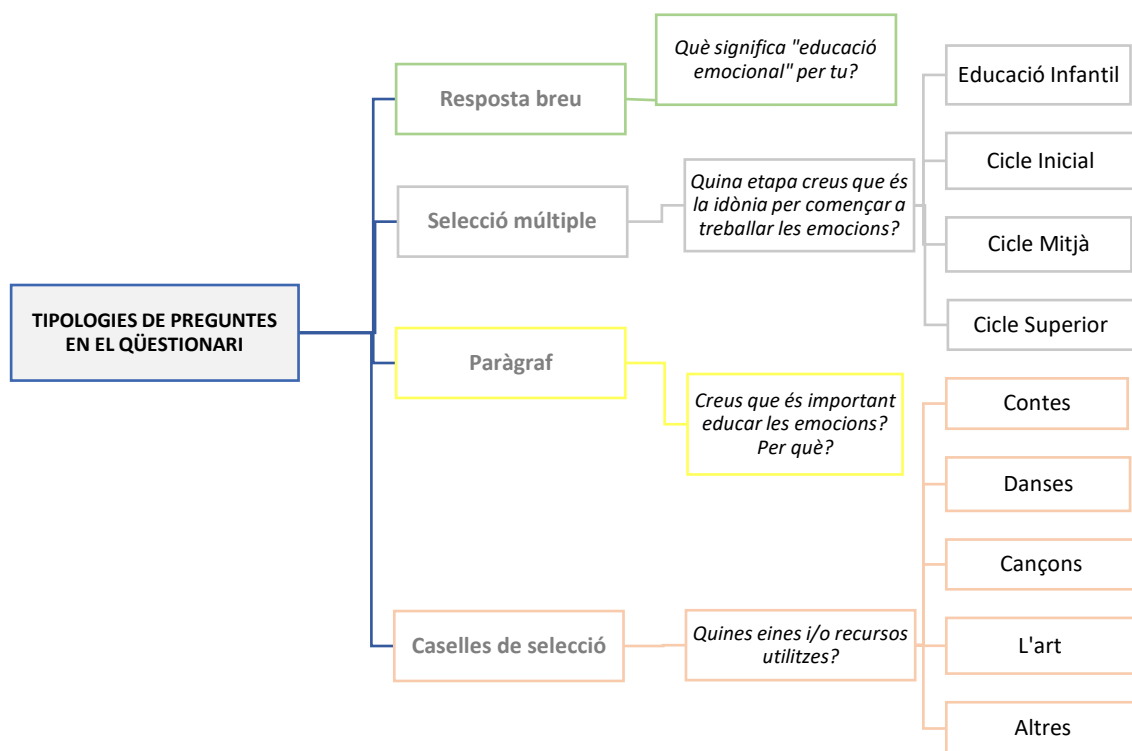
Per a la recollida de dades, s'ha creat un qüestionari¹ en línia a través de la plataforma *Google Formularis*. L'elecció d'aquesta aplicació es basa en quatre raons:

1. Es tracta d'una eina en línia que no requereix cap desemborsament per utilitzar els serveis.
2. La plataforma permet l'opció de garantir l'anonimat entre els enquestats, d'aquesta manera se'ls ofereix més seguretat i confidencialitat.
3. Gràcies al seu funcionament, la recollida i el processament de les dades s'aconsegueixen amb poc temps.
4. El programa és una eina que permet fer una gran varietat de preguntes, d'una tipologia molt diversa i fer ús de diferents recursos visuals.

¹ Per consultar l'instrument de manera més completa, pot visualitzar *l'Annex 1*

Concretament, la plataforma presenta les següents opcions de contesta: *resposta breu, paràgraf, selecció múltiple i caselles de selecció* (veure Figura 1). D'aquesta manera, els enquestats poden aportar la seva reflexió, escollir entre diverses opcions o triar una resposta (d'entre moltes altres), en funció de la pregunta. Per tant, en el qüestionari s'hi troben preguntes qualitatives (obertes) que esperen la reflexió de l'usuari, com qüestions quantitatives (tancades).

Figura 1. Diferents tipologies de preguntes en el qüestionari

Font: elaboració pròpia

Pel que fa al qüestionari, aquest té un total de quinze preguntes i es presenta en dos blocs ben diferenciats. El primer bloc consta de cinc qüestions, i serveix per conèixer el perfil personal de l'usuari (edat, sexe, formació i anys d'experiència) i rebre el consentiment informat per utilitzar les dades en l'àmbit acadèmic. El segon bloc està format per deu preguntes, i està enfocat als coneixements sobre el treball emocional a l'etapa d'Infantil. Els temes principals que es qüestionen en aquest segon bloc tracten sobre la importància de l'educació emocional, les

etapes idònies per iniciar i finalitzar el seu treball, la dinàmica per tractar les emocions a l'aula, els llenguatges i canals d'expressió, els recursos més útils, l'espai ideal, les emocions primàries i secundàries i, finalment, innovar en educació emocional.

Cal esmentar que en l'enquesta s'ha tingut en compte la confidencialitat i la voluntat de resposta dels individus enquestats.

4.6. Procediment de recollida de dades

Després de validar l'instrument de recollida de dades, es va fer difusió d'aquest mitjançant l'aplicació *Formularis de Google*, i així els participants el podien respondre en línia. Així, es va iniciar l'aplicació de l'instrument amb la finalitat de recollir dades i contingut que permetés assolir els objectius preestablerts. Per fer-ho, el dia 10 d'abril es va publicar el qüestionari, es va enviar l'enllaç al col·lectiu desitjat i se'n va fer difusió.

Per tal d'arribar al màxim de docents possibles, el formulari va ser publicat en diferents xarxes socials com Instagram i Facebook (portals docents), i també enviat via Gmail i Whatsapp. A més a més, es va fer arribar a les mestres d'Educació Infantil de l'escola Eiximenis (Girona).

Passades les tres setmanes de la seva publicació, es va donar per finalitzada la fase de recollida de dades amb un total de 113 respostes docents.

4.7. Procediment d'anàlisi de dades

A partir de les respostes obtingudes mitjançant el qüestionari, es va iniciar el procés d'anàlisi de la informació. Concretament, es tracta d'una anàlisi estadística descriptiva amb la finalitat de descriure el conjunt de dades recollides per conèixer al detall la informació que s'obté.

Pel que fa al **primer bloc** de preguntes del "perfil personal" es van crear quatre taules per presentar les dades concretes de la mostra (*veure Taules 2-5*). Cadascuna d'elles es focalitza en una categoria concreta (edat, sexe, formació i anys d'experiència). A les quatre taules s'hi especifica la freqüència de docents

que ha escollit cada opció amb relació al total (113 usuaris) i el percentatge que representa.

PER EXEMPLE

En la pregunta "Quina edat tens?" cadascú indicava en quina franja d'edat es trobava (entre 25-35 anys, entre 36-45 anys, entre 46-55 anys, entre 56 i 65 anys). A partir del total de respostes recollides de cada franja, es dissenya la taula i s'anota el resultat en l'apartat de freqüència ($y/113$) i es calcula el percentatge que representa ($y*100/113$), tenint en compte que 113 és el 100%. Aquest procediment es fa per cada franja d'edat i es repeteix en les tres taules restants.

Fent referència al **segon bloc** de qüestions, les de coneixement de l'educació emocional a Infantil, aquestes es van classificar en quatre grups diferents en funció de la tipologia de la pregunta. És a dir, es van traslladar les preguntes, juntament amb les seves respostes, en quatre fulls d'Excel diferents ²:

Taula 6. Resum de les preguntes del qüestionari referents al bloc 2

Tipologia de la pregunta	Nombre de preguntes	Les preguntes
<i>Selecció múltiple</i>	2	Quina etapa creus que és la idònia per començar a treballar les emocions? Quina etapa creus que és la idònia per deixar de treballar les emocions?
<i>Paràgraf</i>	3	Què significa "educació emocional" per tu? Creus que és important educar les emocions? Per què? Com treballen les emocions a l'aula?

² Per visualitzar el buidatge de dades a l'Excel de les preguntes del Bloc 2, pot consultar l'Annex 2.

<i>Resposta breu</i>	2	<p>A més de l'expressió oral i escrita de les emocions, creus que hi ha altres llenguatges útils per expressar sentiments? Quins?</p> <p>Com hauria de ser l'espai "ideal" per treballar l'educació emocional a l'escola? Escribeu 3 adjectius.</p>
<i>Caselles de selecció</i>	3	<p>Quines eines i/o recursos utilitzes?</p> <p>Quines emocions primàries (bàsiques) creus que s'han de treballar en major freqüència en una aula actual d'Infantil?</p> <p>De les següents emocions secundàries (complexes), en treballa alguna?</p>

Font: elaboració pròpia

A l'hora de crear el gràfic resultant, tal com s'ha comentat, es va tenir en compte la tipologia de la pregunta (veure Figura 1). Pel que fa a les dues qüestions de "**selecció múltiple**", en què s'havia d'escollir una única opció, es van recollir les respostes i es va crear el gràfic circular resultant per a cada una, mostrant el percentatge de cada elecció. Es va creure oportú utilitzar aquest tipus de gràfic perquè sumant els percentatges de les respostes formaven el 100% del cercle i visualment quedava ben representat.

PER EXEMPLE

En la pregunta "Quina etapa creus que és la idònia per començar a treballar les emocions?", els usuaris tenien 6 opcions de resposta (primer cicle d'Educació Infantil, segon cicle d'Educació Infantil, Cicle Inicial, Cicle Mitjà, Cicle Superior, ESO). Una vegada recollida la freqüència de cada resposta ($z/113$), proporcionada pel Google Formularis, i calculat el percentatge amb relació al total ($z*113/100$), es podia crear el gràfic resultant (100%). En el gràfic s'indica la proporció de cada opció.

Quant a les cinc preguntes de **"paràgraf i resposta breu"**, es va fer una anàlisi del contingut obtingut i, per tant, els resultats es van comentar textualment.

PER EXEMPLE

La pregunta *"Creus que és important educar les emocions? Per què?"* és un clar exemple. Després d'obtenir el llistat de totes les respostes i de llegir-les, es van anotar els continguts més repetits i més emfatitzats, i es va redactar un comentari de text amb relació al contingut.

Hi havia una pregunta que tot i ser de resposta breu, després d'analitzar els resultats es va dissenyar un gràfic de barres a partir dels adjectius majoritàriament escollits, i no un comentari textual com pertocaria. La pregunta és *Com seria l'espai "ideal" per treballar l'educació emocional a l'escola?* Es va poder fer un recompte total de cada adjectiu, ja que hi havia moltes repeticions, i es van poder presentar les dades en format gràfic. En ell també s'hi mostren els percentatges pertinents. I a més a més, es crea una taula de freqüències, la qual s'hi anoten les dades amb la seva freqüència i percentatge.

Amb relació a les tres qüestions de **"caselles de selecció"**, en què es podia escollir més d'una opció, es van recollir els resultats i es va crear el gràfic de barres resultant de cada pregunta amb els percentatges corresponents. Es va creure oportú utilitzar el gràfic de barres, ja que en poder escollir més d'una opció en la resposta, la suma de tots els percentatges era superior a 100% i, per tant, aquest tipus de gràfic permetia representar-ho mentre que el circular no era adient. També es va crear una taula de freqüències corresponent per mostrar els resultats de cada pregunta de "caselles de selecció".

PER EXEMPLE

En la pregunta “Quines emocions primàries (bàsiques) creus que s’han de treballar en major freqüència en una aula actual d’Infantil?” hi havia sis opcions de resposta (por, ràbia, alegria, tristesa, sorpresa, fàstic) i cadascú podia escollir la/les que volgués. Una vegada obtingudes les freqüències de cada opció ($z/113$), proporcionades pel Google Formularis, es va calcular el percentatge per a cada resposta ($z*113/100$). Si se sumaven els sis percentatges resultants, donava un nombre superior a 100, per això les dades estan representades mitjançant el gràfic de barres.

5. RESULTATS

Resultats amb relació a l'objectiu específic 1

Taula 7. Instrument i ítems relatius a l'objectiu específic 1

O.E.1. Determinar quina importància dona el professorat al treball de l'educació emocional a l'aula d'Infantil

Instrument	Qüestionari
Ítems	Preguntes 6 i 7

Font: elaboració pròpia

Pregunta 6: Què significa “educació emocional” per tu?

Si ens centrem en el significat d'educació emocional, segons els docents enquestats, hi ha una quantitat important de respostes que van relacionades amb el fet de saber **reconèixer i gestionar les emocions d'un mateix**. Un usuari afirmava que *“la regulació emocional és l'habilitat més complexa de la intel·ligència emocional, per això cal ajudar els infants”*. També es mostra una gran importància al fet d'ajudar als infants a tenir un **equilibri en tots els àmbits** de la seva vida per tal de poder desenvolupar-se integralment, s'esmenta *“l'educació emocional és la base de qualsevol educació”*. Un altre tema important de respostes fan referència a **l'expressió**, com a part important de l'educació emocional. Molts coincideixen que les emocions representen una part rellevant de l'ésser humà i que, per tant, és bo que l'infant pugui posar paraules a allò que sent ja de ben petit; *“com a docents hem de donar eines als infants perquè puguin expressar-se i canalitzar els problemes, sobretot”*. Finalment, es fa èmfasi a la rellevància **d'acompanyar** a les criatures perquè puguin aprendre de les emocions dels altres, fomentar **l'empatia i provocar emocions** entre ells quan aprenen.

Pregunta 7: Creus que és important educar les emocions? Per què?

Fent referència a la importància d'educar les emocions, es podria dir que pràcticament la majoria de respostes són afirmatives *“les emocions van amb la*

persona, ens diferencien de la resta d'éssers vius i s'han d'educar". De fet, alguns membres enquestats han aportat que "les persones som emocions", que "les emocions apareixen en tots els moments i àmbits de la vida" i que "per aprendre, és bo emocionar-se". 48 dels 113 participants esmenten que les emocions representen un pilar fonamental de la **personalitat de l'individu**, i de les seves relacions *intrapersonals* i *interpersonals*, ja que permeten el desenvolupament de **l'autoconcepte i l'establiment de vincles socials**. També apareix amb insistència la idea de poder ajudar als infants a donar-los **estratègies** per a gestionar els conflictes o situacions de por, per exemple, i millorar la seva qualitat de vida. "Alguns infants poden tenir un bloqueig emocional que pot afectar el seu comportament i/o capacitats d'atenció i, per tant, pot repercutir negativament en l'activitat educativa". Finalment, una gran part dels participants comenten que, a mesura d'anar educant les emocions, l'infant va construint un **equilibri emocional que li permetrà enfrontar-se i sobreviure** en aquest món tan complex, "les emocions ens acompanyen tota la vida".

Resultats amb relació a l'objectiu específic 2

Taula 8. Instrument i ítems relatius a l'objectiu específic 2

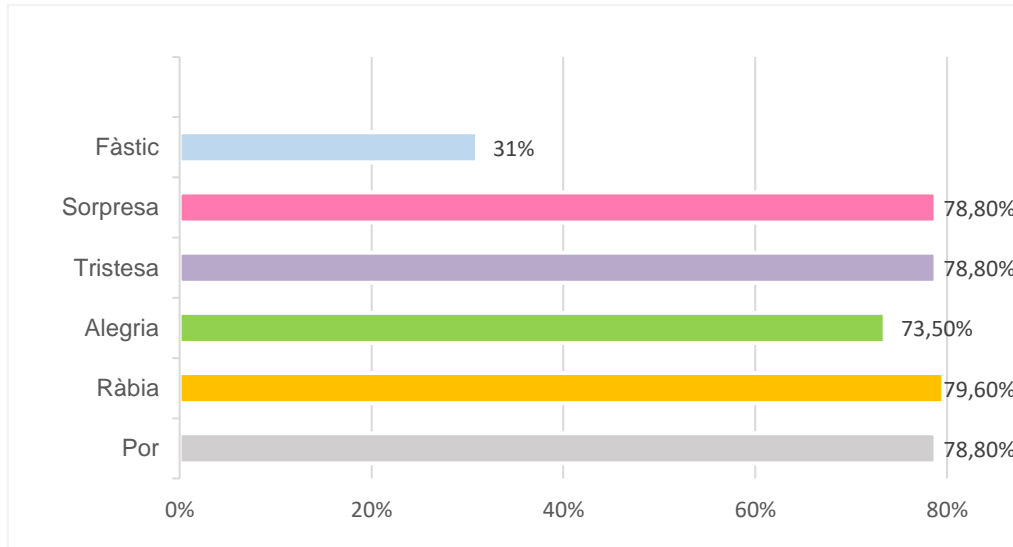
O.E.2. Identificar quines emocions primàries i secundàries es treballen en major freqüència a Infantil, segons els docents

Instrument	Qüestionari
Ítems	Preguntes 13 i 14

Font: elaboració pròpia

Pregunta 13: Quines emocions primàries (bàsiques) creus que s'han de treballar en major freqüència en una aula actual d'Infantil?

Gràfic 1. Les emocions primàries que es treballen a Infantil

Font: elaboració pròpia

Taula 9. Freqüència i percentatge de les emocions primàries que es treballen a Infantil

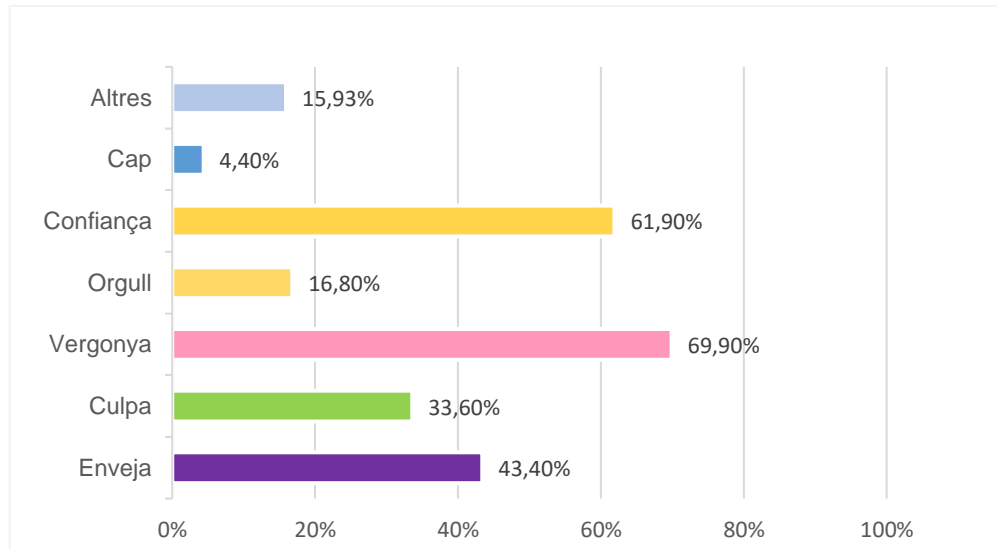
Emoció	Freqüència	Percentatge
<i>Fàstic</i>	35/113	31%
<i>Sorpresa</i>	43/113	78,80%
<i>Tristesa</i>	89/113	78,80%
<i>Alegria</i>	83/113	73,50%
<i>Ràbia</i>	90/113	79,60%
<i>Por</i>	89/113	78,80%

Font: elaboració pròpia

Existeix igualtat en el treball de les emocions on gairebé totes les que es treballen a Educació Infantil mostren un percentatge similar. La ràbia fou escollida per 90 usuaris (79,60%), en segon lloc apareix la por i la tristesa amb una elecció de 89 participants (78,80%), en quart lloc se situa el treball de l'alegria (73,50%), escollida per 83 usuaris d'un total de 113. El cinquè lloc l'ocupa la sorpresa que fou elegida per 43 participants (78,80%) i, finalment, amb menor freqüència, es troba el fàstic amb un total de 35 respostes docents (31%).

Pregunta 14: De les següents emocions secundàries (complexes), en treballes alguna?

Gràfic 2. Les emocions secundàries que es treballen a Infantil

Font: elaboració pròpia

Taula 10. Freqüència i percentatge de les emocions secundàries que es treballen a Infantil

Emoció	Freqüència	Percentatge
Altres	18/113	15,93%
Cap	5/113	4,40%
Confiança	70/113	61,90%
Orgull	19/113	16,80%
Vergonya	79/113	69,90%
Culpa	38/113	33,60%
Enveja	49/113	43,40%

Font: elaboració pròpia

En el cas de les emocions secundàries, el 69,9% de la mostra va escollir l'opció de treballar la vergonya. Seguida d'aquesta, i amb un 61,90% dels participants, es va escollir la confiança. L'enveja també va ser una emoció força elegida, concretament pel 43,40% d'usuaris, i la culpa ocupa la quarta posició (33,60%). En menor freqüència apareix el treball de l'orgull (16,80%) a l'aula amb infants. Va haver-hi un 4,40% d'usuaris que van escollir l'opció de "cap" al fet de treballar

les emocions complexes a l'aula d'Infantil. Cal considerar també l'opció "altres", la qual es van anotar emocions tals com el dol, principalment, la gelosia i la frustració.

Resultats amb relació a l'objectiu específic 3

Taula 11. Instrument i ítems relatius a l'objectiu específic 3

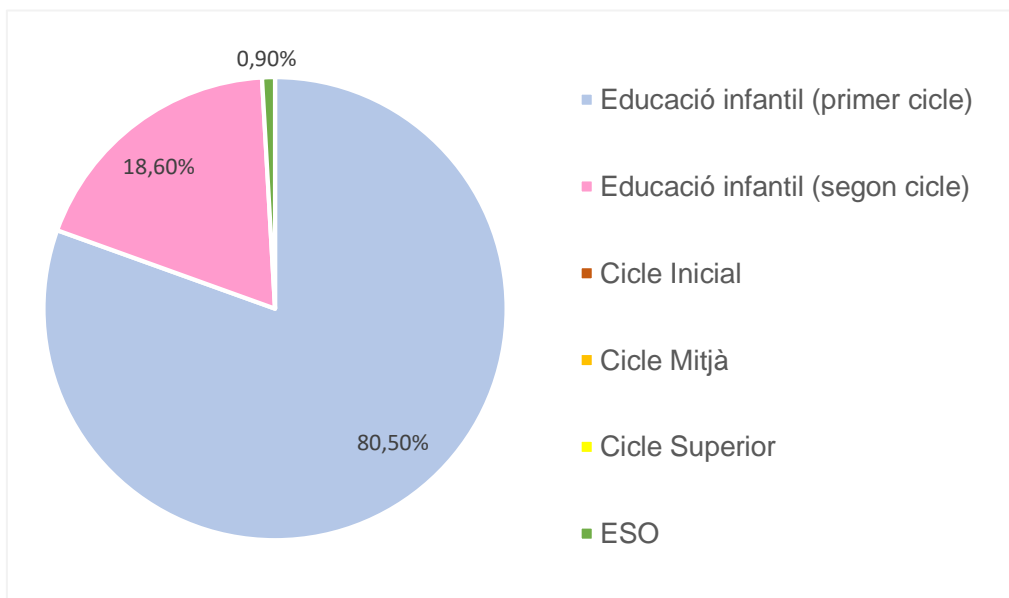
O.E.3. Conèixer quina etapa és l'adient per iniciar i finalitzar el treball de les emocions amb els alumnes

Instrument	Qüestionari
Ítems	Preguntes 8 i 9

Font: elaboració pròpia

Pregunta 8: Quina etapa creus que és la idònia per començar a treballar les emocions?

Gràfic 3. L'etapa idònia per iniciar el treball emocional

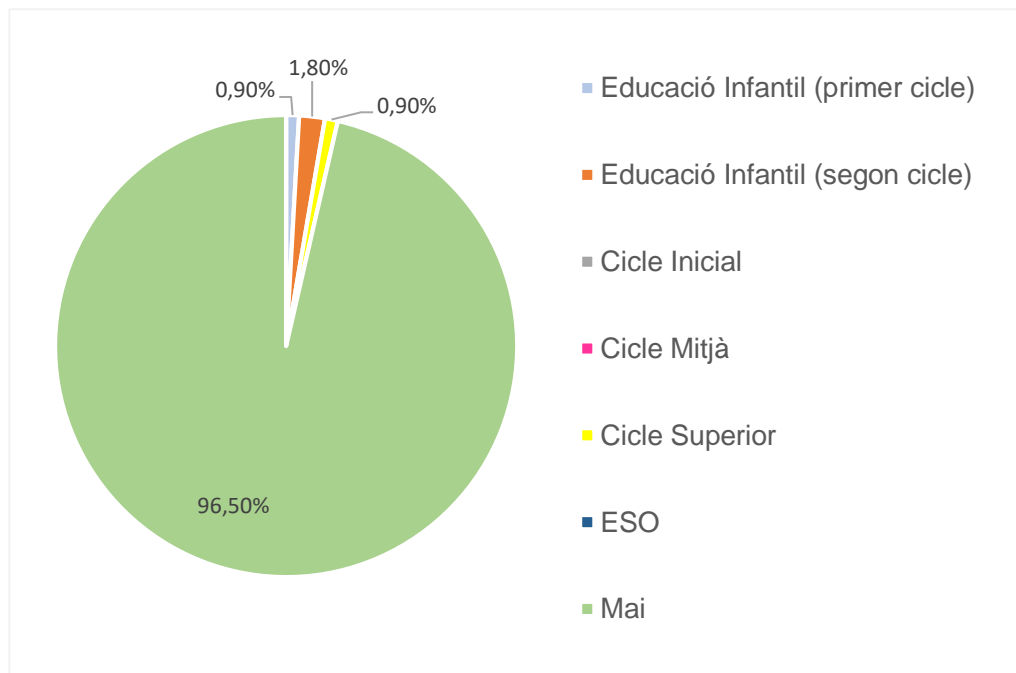
Font: elaboració pròpia

En el gràfic que presenta l'etapa adient per iniciar el treball emocional, es pot veure un clar predomini del primer cicle d'Educació Infantil (80,50%),

concretament escollit per 91 participants. També cal considerar que 21 dels usuaris, específicament el 18,60% de la mostra, van elegir que el segon cicle d'Educació Infantil és l'etapa idònia per començar el treball emocional. Va haver-hi un membre (0,90%) que va marcar l'opció "ESO" per començar a tractar l'educació emocional l'aula.

Pregunta 9: Quina etapa creus que és la idònia per deixar de treballar les emocions?

Gràfic 4. L'etapa idònia per finalitzar el treball emocional

Font: elaboració pròpia

Si s'observa el gràfic resultant sobre l'etapa adient per deixar de treballar les emocions, es pot veure clarament que l'opció més escollida és la de "mai", concretament amb un 96,50%, que representa 109 usuaris. Només una persona (0,90%) va indicar que s'haurien de deixar de treballar a Cicle Superior, una altra al primer cicle d'Educació Infantil (0,90%), i dos usuaris van escollir el segon cicle d'Educació Infantil (1,80%). Sorpren la decisió de les dues persones que van indicar l'etapa d'Infantil per deixar de treballar les emocions.

Resultats amb relació a l'objectiu específic 4

Taula 12. Instrument i ítems relatius a l'objectiu específic 4

O.E.4. Determinar quines estratègies, recursos, llenguatges i metodologies utilitzen els docents pel treball emocional

Instrument	Qüestionari
Ítems	Preguntes 10, 11, 12 i 15

Font: elaboració pròpia

Pregunta 10: **Com treballes les emocions a l'aula? (quina dinàmica fas servir, segueixes algun projecte, ho fas de manera transversal o específica, hi participen les famílies, les treballes cada dia...)**

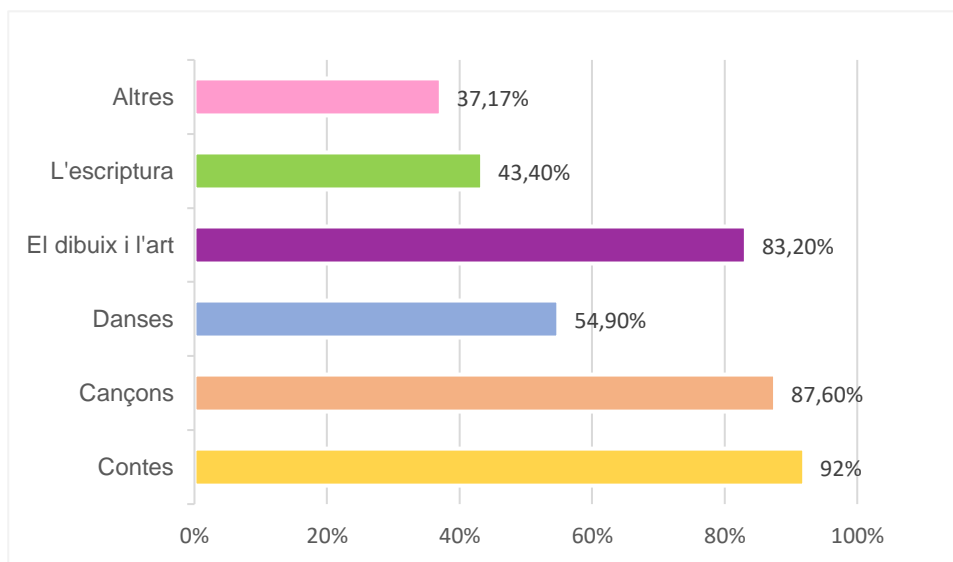
D'acord amb el que els docents han comentat, es percep una gran insistència pel **treball transversal**, combinat amb **tasques específiques** en funció del moment del dia i del grup. *“El treball emocional hauria de persistir a cada instant i sobretot quan parlem d'Educació Infantil”*. D'altres docents esmenten la idea de seguir una **programació** ja feta però adaptada adequadament al context. S'han esmentat alguns **projectes d'emocions** que se segueixen, tals com “Sigues tu”, “1,2,3 emoció”, o “Tirabuixó”. També apareix la iniciativa de tractar les emocions a partir de les **intel·ligències múltiples**, fomentant les potencialitats dels nens i nenes per expressar-se. Molts dels usuaris compten amb **l'ajuda de les famílies**, a casa o a l'escola, per treballar l'educació emocional de manera bidireccional. *“Integrar les famílies amb el treball emocional és molt enriquidor i cal fomentar-ho”, “S'hauria de rebre més formació relacionada amb la temàtica, tant a nivell familiar com de centre”*. La intenció de molts docents és poder realitzar un **treball emocional diàriament i en tot moment** amb els infants, a partir de vivències pròpies, activitats familiars, mostres d'afecte, rutines, resolució de conflictes, assemblees, cohesió de grup.... *“Quan apareix una situació, és bo aprofitar-la i aprofundir en ella, ja que és més significativa pels infants que qualsevol experiència aliena”*.

Pregunta 11: A més de l'expressió oral i escrita de les emocions, creus que hi ha altres llenguatges útils per expressar sentiments? Quins?

Fent referència als llenguatges útils per expressar les emocions, exceptuant l'oral i l'escrit, hi ha hagut diferents aportacions i moltes d'elles coincideixen entre els membres. Els canals més freqüentats entre les opcions dels usuaris han estat **l'artístic (teatre, música, mímica...), les arts plàstiques i la psicomotricitat**. També hi ha hagut molta insistència en el **llenguatge no verbal** (gesticulació, actitud, mirades, expressió facial...). Una gran part dels participants, esmenten la rellevància del **joc**, i alhora de **la meditació i relaxació**. Hi ha hagut algun usuari que ha mencionat que *"hi ha tants llenguatges com persones i, per tant, cadascú s'expressa amb el canal que més bé se li adequa"*.

Pregunta 12: Quines eines i/o recursos utilitzes?

Gràfic 5. Els recursos que s'utilitzen per treballar l'educació emocional

Font: elaboració pròpia

Taula 13. Freqüència i percentatge dels recursos que s'utilitzen per al treball emocional

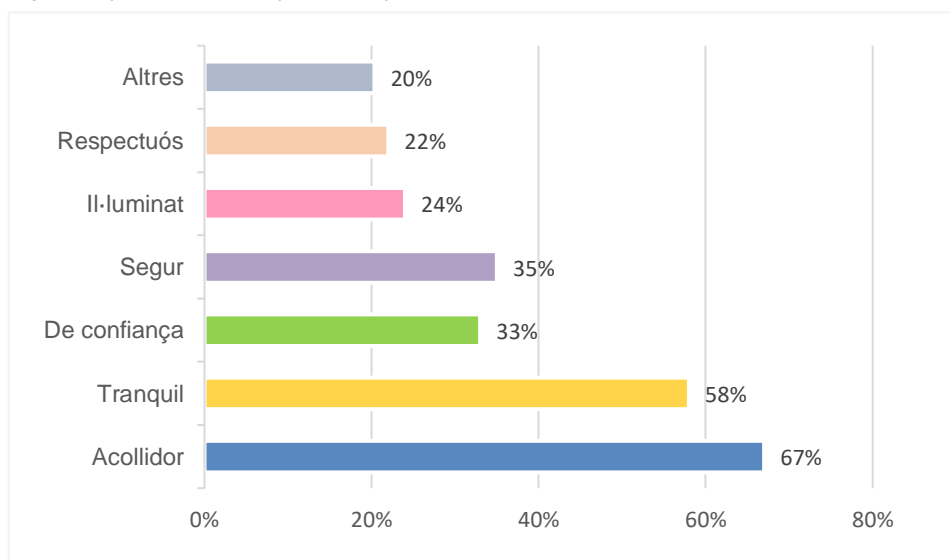
Recursos	Freqüència	Percentatge
Altres	42/113	37,17%
L'escriptura	49/113	43,40%
El dibuix i l'art	94/113	83,20%
Dances	62/113	54,90%
Cançons	99/113	87,60%
Contes	104/113	92%

Font: elaboració pròpia

Respecte a les eines i recursos més utilitzats en el treball emocional, es pot observar un predomini de contes (92%), cançons (87,60%) i produccions artístiques (83,20%). La quarta posició l'ocupa l'opció de "dances", concretament escollit pel 54,90% de la mostra. Un 43,40% dels participants van elegir el recurs de l'escriptura per treballar l'educació emocional. Pel que fa a l'opció "altres" es van aportar idees de recursos i disciplines com el teatre, els jocs de rol, les converses, la psicomotricitat i la meditació.

Pregunta 15: Com hauria de ser l'espai "ideal" per treballar l'educació emocional a l'escola? Escriu 3 adjectius.

Gràfic 6. Adjectius que descriuen l'espai "ideal" pel treball emocional

Font: elaboració pròpia

Taula 14. Freqüència i percentatge dels adjectius que descriuen l'espai "ideal" pel treball emocional

Adjectius	Freqüència	Percentatge
<i>Altres</i>	23/113	20%
<i>Respectuós</i>	25/113	22%
<i>Il·luminat</i>	27/113	24%
<i>Segur</i>	39/113	35%
<i>De confiança</i>	37/113	33%
<i>Tranquil</i>	65/113	58%
<i>Acollidor</i>	76/113	67%

Font: *elaboració pròpia*

Si s'observa el gràfic, es pot apreciar que l'adjectiu més predominant quant a l'espai ideal és "acollidor" amb un 67%. El segon adjectiu més escollit fou "tranquil", el qual representa un 58%. En tercera posició es troben els adjectius "segur" (35%) i "de confiança" (33%). En menor freqüència es van anotar els adjectius "il·luminat" (24%) i "respectuós" (22%) pel que fa a l'espai. Tenint en compte l'opció "altres", es van aportar adjectius diversos tals com confortable, petit, atractiu i familiar.

6. CONCLUSIONS

En aquest apartat es té la voluntat de valorar l'estudi, partint de l'anàlisi dels objectius plantejats, concretar les limitacions de la investigació, i proposar possibles línies de continuïtat en el treball.

Conclusions amb relació a l'objectiu: *1. Determinar quina importància dona el professorat al treball de l'educació emocional a l'aula d'Infantil.*

Els resultats mostren que els docents atorguen una forta rellevància al fet d'educar les emocions i parlen d'iniciar-ho en les primeres etapes. De fet, consideren que és una educació que ajudarà a les criatures a tenir un equilibri en tots els àmbits de vida i que els permetrà desenvolupar-se integralment. Tal com s'evidencia en el *Currículum i orientacions Educació Infantil, segon cicle (2016)*, el treball emocional és imprescindible, ja que en ell es fonamenten factors essencials com la socialització, la personalitat i les capacitats cognitives. Tanmateix, Bisquerra (2009) parla d'una educació que és de per vida i que proporciona més benestar i, en definitiva, major qualitat de vida. Sense oblidar l'evidència de Goleman (1996), en què afirma que les emocions generalment aporten molta més informació que la raó (pensament) i, per tant, és fonamental escoltar-les i educar-les.

Conclusions amb relació a l'objectiu: *2. Identificar quines emocions primàries i secundàries es treballen en major freqüència a Infantil, segons els docents.*

Segons els docents enquestats, es parla d'un treball molt precís de les emocions primàries a Infantil, concretament de la ràbia, la sorpresa, la tristesa i la por. Per altra banda, hi ha més diversitat d'opinió quant al treball de les secundàries a l'etapa d'Infantil, que principalment es focalitza en la vergonya i la culpa, si és que es tracten. Com menciona Ekman [citada a Celeste, 2019], les primàries s'identifiquen universalment mitjançant expressions facials i formen part del desenvolupament natural de qualsevol persona. Per tant, és rellevant iniciar el treball des d'aquestes i avançar amb el temps cap a les secundàries,

tenint en compte el desenvolupament emocional de cadascú. Com mostren els resultats, les emocions complexes més escollides són les de tipus moral, mentre que Celeste (2009) parla d'emfatitzar les de caràcter social, com l'orgull o el penediment. (veure Taula 1) Tanmateix, l'autor distingeix unes emocions secundàries que no són fàcils de reconèixer i poden passar desapercebudes, però que cal treballar-les a Infantil perquè són igual d'importants que les primàries; en destaca la vergonya, la gelosia o el plaer.

Conclusions amb relació a l'objectiu: 3. *Conèixer quina etapa és l'adient per iniciar i finalitzar el treball de les emocions amb els alumnes.*

Els resultats mostren amb insistència que l'etapa idònia per iniciar el treball emocional és el primer cicle d'Educació Infantil i es considera que mai s'haurien de deixar d'educar. Tal com evidencia Goleman (1996), la intel·ligència emocional s'aprèn al llarg de la vida i s'inicia amb el desenvolupament dels infants, és a dir, quan neixen. Així doncs, aquest procés es va construint a poc a poc en funció de l'entorn en què un/a es desenvolupa. La família és la primera escola emocional i més endavant apareix la responsabilitat de l'educador, com a segon agent.

"Aquesta escola emocional funciona no només a través del que els pares i mares diuen o fan directament als infants, sinó també en els models que ofereixen a l'hora de gestionar els seus propis sentiments i aquells que tenen lloc entre dona i marit".

Daniel Goleman, 1996

Gea (2018) afirma que una vegada que els infants comencen la seva educació reglada, han d'estar proveïts d'un ampli repertori de capacitats emocionalment intel·ligents. Per contra, Bisquerra (2007) aporta que en els últims anys s'estan potenciant molt els programes d'habilitats cognitives en l'àmbit educatiu i no es potencia gaire l'expressió dels sentiments, els afectes i les emocions.

Conclusions amb relació a l'objectiu: *4. Determinar quines estratègies, recursos, llenguatges i metodologies utilitzen els docents pel treball emocional.*

Els docents aporten que l'educació emocional es pot treballar amb dinàmiques molt diverses, i que cada educador escull la manera més oportuna pel context i el grup escolar. No hi ha unes regles generals per a tothom, però sí que mencionen la idea d'un treball transversal, encara que no hi hagi un espai a l'horari on posi "educació emocional". Parlar d'emocions amb els infants és complicat i més encara de la gestió emocional, no és fàcil ni per ells ni per ningú. Per això els resultats mostren que s'utilitza una gran varietat de recursos per treballar-les, com els contes, les cançons i el dibuix, majoritàriament. A més, consideren que el llenguatge artístic, la psicomotricitat i les arts plàstiques són bons canals per a expressar el que un/a sent. Per altra banda, consideren que per generar un bon treball de les emocions és imprescindible una zona tranquil·la, acollidora, segura i de confiança.

Evidenciant el que els autors Guerrero (2018) i Ruiz (2018) aporten, cal disposar de recursos i materials perquè el treball emocional sigui exitós. A més dels contes i el dibuix, ells afegeixen les situacions de rol perquè els infants agafin confiança, com també la visualització de curtmetratges, ja que deixen un aprenentatge perdurable en els infants. Pel que fa als diferents llenguatges, Martín (2018) emfatitza la relaxació com a canal perquè els infants es concentrin i aprenguin a regular-se en moments de càrrega emotiva elevada, com també la música a fi de millorar la comunicació i l'expressió emocional. Quant a l'espai, Muslera (2016) també parla dels adjectius que aporten els docents, i afegeix que el clima d'aula ha de permetre l'establiment de vincles afectius i la solidaritat entre iguals. Tot i això, l'autor especifica que no és necessari establir una zona específica per parlar d'emocions.

Conclusions amb relació a l'objectiu general: *Investigar quins coneixements tenen els docents d'escoles d'Educació Infantil relacionats amb el treball de les emocions a l'aula.*

Segons el que aporten els resultats, es mostra una forta implicació i interès per part dels docents amb relació a l'educació emocional. Hi ha qui té més

estratègies i domina molt la temàtica, i d'altres van construint camí per conèixer aquest camp tan ampli. Tant els mestres que tenen més experiència com els que porten menys anys ensenyant, aprenen cada dia del que expressen els alumnes, de com se senten i de les seves pors o alegries. Per altra banda, hi ha una gran preocupació per saber més sobre l'educació emocional i, per tant, per rebre formació amb relació a l'àmbit educatiu. D'aquesta manera, poder oferir estratègies i habilitats emocionals bàsiques que protegeixin a les criatures dels factors de risc o, almenys, que pal·liïn els seus efectes negatius. De fet, cal tenir present que el treball emocional en el context actual serà més necessari que mai, i pot ser un bon moment per donar als infants l'oportunitat de parlar sobre com se senten.

6.1. Limitacions de la recerca

A continuació, s'exposen les limitacions en la realització d'aquest estudi. D'entrada cal esmentar que ha estat un projecte, el qual tots els processos partien de la via *online* a causa de la situació que viu la societat. Hauria estat molt interessant poder plasmar la recerca en un context viu i amb alumnes per complementar el que ofereix l'instrument (qüestionari). De la mateixa manera, tampoc s'ha pogut accedir als recursos que proporcionen les biblioteques. Sortosament, l'educació emocional és una temàtica molt actual de la qual es disposa molta informació a les xarxes. De fet, una part important dels recursos (llibres, documents, arxius...) han estat facilitats pel servei bibliotecari de la Universitat de Girona. Un altre dels límits ha estat la manca de coneixement amb relació a com desenvolupar un projecte d'investigació de qualitat; seria molt interessant que es plantegés una assignatura al llarg de la carrera universitària per aprendre a fer aquesta tipologia de recerques.

6.2. Prospectiva de futur

Com a darrer aspecte, seria interessant deixar constància escrita de les possibilitats de continuïtat que té aquest estudi en un futur. D'entrada, seria interessant recollir dades d'un col·lectiu ben diferenciat, com pot ser els docents

de Primària, per veure com es treballen les emocions en cursos més avançats, si és que es tenen en compte. El procés de documentació i investigació podria ser semblant al d'aquest projecte. O bé, es podria conèixer què pensen els alumnes que estudien magisteri amb relació a la temàtica i establir una comparativa entre els dos punts de vista; el dels docents i el dels estudiants. Per finalitzar, tinc la necessitat d'expressar una possible línia de continuïtat i que m'hauria agradat seguir. Aquesta es basa en com s'hauria d'encaminar el treball emocional en el context educatiu actual. El que se'ns presenta ara serà un moment rellevant per parlar d'emocions amb els infants; val la pena aprofitar tots els moments per aprendre d'ells, siguin bons o menys bons.

7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Antón, V. (2017). *El lenguaje emocional. Acompañando emocionalmente a los niños y niñas*. Senda Barcelona: centro de acompañamiento familiar y educación viva. Consultat el 4 d'abril de: <https://sendabcn.com/el-lenguaje-emocional-acompanando-emocionalmente-a-los-ninos-y-ninas/>

Aresté, J. (2015). *Las emociones en Educación Infantil: sentir, reconocer y expresar*. Universidad Internacional de la Rioja. Consultat el 7 d'abril de: <https://reunir.unir.net/bitstream/handle/123456789/3212/ARESTE%20GRAU%20C%20JUDIT.pdf?sequence=1>

Aristòtil. (343 a.C.). *Educar la ment sense educar el cor no és educació en absolut*. Consultat el 7 d'abril de: <https://www.pinterest.es/pin/363102788678563039/>

Bisquerra R. (2007). *Educación y competencia emocional*. Grup de Recerca en Orientació Psicopedagògica. Consultat el 21 de març de: <http://www.rafaelbisquerra.com/es/biografia/publicaciones/articulos/101-educacion-emocional-competencias-basicas-para-vida/214-educacion-competencia-emocional.html>

Bisquerra, R. (2009). *Psicopedagogía de las emociones*. Madrid: Síntesis

Celeste, V. (2019). *Las emociones básicas de Paul Ekman*. Psicocode. Consultat el 29 de març de: <https://psicocode.com/psicologia/las-emociones-basicas-paul-ekman/>

Educación 3.0. (2016). *Cómo trabajar las emociones cada día en clase*. Consultat el 7 d'abril de: <https://www.educaciontrespuntocero.com/recursos/educacion-emocional/trabajar-las-emociones-dia-clase/>

Gea, V. (2018). *La Inteligencia Emocional en la Infancia: Educación, Familia y Escuela*. Psicología-Online. Consultat el 14 d'abril de: <https://www.psicologia-online.com/la-inteligencia-emocional-en-la-infancia-educacion-familia-y-escuela-1672.html>

Generalitat de Catalunya. (2009). *Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació*. Article 2, 2a, Pp.32. Consultat el 25 de març de: http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/normativa/normativa-educacio/lec_12_2009.pdf

Generalitat de Catalunya. (2016). *Currículum i orientacions educació infantil, segon cicle*. Departament d'Ensenyament. Consultat el 18 de març de: <https://escolalaflordemaig.cat/web/wp-content/uploads/2019/01/curriculum-infantil-2n-cicle.pdf>

Goleman, D. (1996). *Inteligencia emocional* (2ª ed.). Karios: Barcelona.

Guerrero, M. (2018). *La educación emocional a través de la expresión corporal infantil*. Consultat el 5 d'abril de: <https://uvadoc.uva.es/bitstream/handle/10324/35177/TFG-O-1558.pdf?sequence=1>

Hans. (2016). *Los niños son maestros que vienen a enseñarnos con sus acciones y emociones*. Consultat el 4 de maig de: <https://www.facebook.com/HansEduca.Peru/photos/a.317432191632444/1170708892971432/?type=3&theater>

López, I. (2018). *La inteligencia emocional: su importancia en la actualidad*. Hacer familia: psicología. Consultat el 23 de març de: <https://www.hacerfamilia.com/psicologia/inteligencia-emocional-importancia-actualidad-20180727115333.html>

Martín, A. (2018). *Arte y emociones en el aula de Educación Infantil. El proyecto "EmpapArte de emoción"*. Facultad de Educación de Valladolid. Consultat el 7 d'abril de: <http://uvadoc.uva.es/bitstream/handle/10324/32322/TFG-G3112.pdf;jsessionid=8D9380346376F17FC187CAFD8A3936FE?sequence=1>

Mateo, J. (2000). *La investigación "ex-post-facto". Métodos d'investigació en educació*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya

Mateo, J. Vidal, M. C. (2000). *Métodos d'investigació en educació*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya

Miniland. (2018). *La importancia de la educación emocional infantil en las aulas*. Miniland Educational: playing today, for tomorrow. Consultat el 6 d'abril de: <https://spain.minilandeducational.com/school/importancia-educacion-emocional-infantil-aulas>

Muslera, M. (2016). *Educación Emocional en niños de 3 a 6 años*. Facultad de psicología: universidad de la república de Uruguay. Consultat el 29 de març de: http://www.codajic.org/sites/www.codajic.org/files/Taller-pr%C3%A1ctico-Educacion-Emocional_1.pdf

Niedenthal, P. M. Krauth-Gruber, S. Ric, F. (2006). *Psychology of emotion: Interpersonal, experiential, and cognitive approaches*. Psychology Press.

Plan LEA. (2016). *Pautas para crear un Rincón de las emociones en tu aula*. Listín en la Educación Actualizada. Consultat el 3 d'abril de <https://planlea.listindiario.com/2016/12/pautas-crear-rincon-las-emociones-aula/>

Rodríguez, D. Valdeoriola, J. (2014). *Metodología de la investigación*. Universitat Barcelona: Oberta de Catalunya. Consultat el 22 d'abril de: <http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/bitstream/10609/77607/2/Metodologia%20de%20la%20investigaci%C3%B3n%20M%C3%B2dul%201.pdf>

Rosiñol, N. (2016). *Som un globus ple d'emocions, en un món ple d'agulles*. Consultat el 10 de maig de: <https://sites.google.com/site/neusrosinolmenchon/>

Ruiz, J. (2018). *30 actividades para trabajar las emociones con niños*. Club peques lectores. Consultat el 3 d'abril de: <http://www.clubpequeslectores.com/2015/06/trabajando-las-emociones-recursos-educativos.html>

Salovey, P. Mayer, J. D. (1990). *Emotional intelligence. Imagination, Cognition and Personality*, 9, Pp. 185 – 211

Zaldivar, N. (2014). *Mejora de la educación emocional a través de la motricidad*.
Universidad de la Rioja. Consultat el 7 d'abril de:
https://biblioteca.unirioja.es/tfe_e/TFE000710.pdf

***Els infants són mestres que venen a ensenyar-nos
amb les seves accions i emocions.***

Hans, 2016

ANNEXES

ANNEX 1. Instrument de recollida de dades: *qüestionari als docents*

El treball de les emocions a l'aula d'Infantil.

Em dic Jordina Solà i estic estudiant el doble grau en Educació Infantil i Primària a la Universitat de Girona. Estic desenvolupant el meu projecte de final de grau que tracta sobre "el treball de les emocions a les aules d'Infantil". Per això, si ets DOCENT D'EDUCACIÓ INFANTIL EN ACTIU, estaria molt agraïda si poguessis dedicar uns minuts a respondre aquest qüestionari.

Gràcies per la teva col·laboració.

* Obligatòria

BLOC 1

Autoritzo l'ús de les dades adquirides a través de la següent enquesta per ser utilitzades en l'àmbit acadèmic *

- Sí
- No

Sexe *

- Masculí
- Femení

Edat *

- Entre 25 i 35 anys
- Entre 36 i 45 anys
- Entre 46 i 55 anys
- Entre 56 i 65 anys

BLOC 2

Formació *

- Grau en Educació Infantil
- Grau en Educació Infantil i Educació Primària
- Pedagogia
- Especialització (música, arts visuals, ciències...)
- Màster
- Tècnic d'Educació Infantil
- Altres: _____

Quants anys fa que exerceixes la professió de mestra/e? *

La vostra resposta

Què significa "educació emocional" per tu? *

La vostra resposta

Creus que és important educar les emocions? Per què? *

La vostra resposta

Quina etapa creus que és la idònia per començar a treballar les emocions? *

- Educació infantil (primer cicle)
- Educació infantil (segon cicle)
- Cicle inicial
- Cicle mitjà
- Cicle superior
- ESO

Quina etapa creus que és la idònia per deixar de treballar les emocions? *

- Educació infantil (primer cicle)
- Educació infantil (segon cicle)
- Cicle inicial
- Cicle mitjà
- Cicle superior
- ESO
- Mai

Com treballas les emocions a l'aula? (Quina dinàmica fas servir, segueixes algun projecte, ho fas de manera transversal o específica, t'ho prepares tu, hi participen les famílies, les treballas cada dia...?) *

La vostra resposta _____

A més de l'expressió oral i escrita de les emocions, creus que hi ha altres llenguatges útils per expressar sentiments? Quins? *

La vostra resposta _____

Quines eines i/o recursos utilitzes? *

- Contes
- Cançons
- Danses
- El dibuix i l'art
- L'escriptura
- Altres: _____

Quines emocions primàries (bàsiques) creus que s'han de treballar en major freqüència en una aula actual d'infantil? *

- Por
- Ràbia
- Alegria
- Tristesa
- Sorpresa
- Fàstic

De les següents emocions secundàries (complexes), en treballes alguna? *

- Enveja
- Culpa
- Vergonya
- Ogull
- Confiança
- Cap
- Altres: _____

Com hauria de ser l'espai "ideal" per treballar l'educació emocional a l'escola?
Escriu 3 adjectius. *

La vostra resposta _____

NO SOM RESPONSABLES DE LES EMOCIONS, PERÒ SÍ DEL QUE FEM AMB ELLES ❤️🗨️ Jorge Bucay

Envia

ANNEX 2. Buidatge de dades de les preguntes del BLOC 2

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	
1																								
2																								
3																								
4																								
5																								
6																								
7																								
8																								
9																								
10																								
11																								
12																								
13																								
14																								
15																								
16																								
17																								
18																								
19																								
20																								
21																								
22																								
23																								
24																								
25																								
26																								
27																								
28																								
29																								
30																								
31																								
32																								
33																								
34																								
35																								
36																								
37																								
38																								

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X
38	Ample, còmode, atractiu.											Llenguatge gestual.												
39	Acollidor, de confiança, flexible											Tots els llenguatges són vàlids com amb qualsevol aprenentatge: visual, plàstic, musical,...												
40	Relaxant, obert, espaiós											Expressió corporal i artística												
41	Relaxant i que transmeti seguretat i confiança als nens i nenes.											A través del cos amb les expressions, les mostres d'afecte, el moviment... Amb imatges també es pot fer.												
42	Espacio libre , confianza y seguro.											Los gestos												
43	Tranquil, lluminós i alegre											Dança, teatre, música.												
44	La vida és ideal per sentir emocions i l'escola és part de la vida de tota la comunitat educativa											La que necessiti cadascú, hi ha persones que necessiten expressar-se amb la música, a través d'arts plàstiques, o simplement, amb una abraçada.												
45	Acollidor, relaxat i ampli.											L'expressió corporal, teatre.												
46	Segur, sense jutjar, transparent.											Plàstic, corporal...												
47	Acollidor, personal,											Artística, la música...hi ha moltes maneres												
48	Ampli, ben il·luminat, tranquil.											Si. El llenguatge musical i el llenguatge corporal. Música i psico												
49	Més que l'espai, la unió, coherència i constància del claustre de docents											Gestual, visual, plàstic, musical...												
50	Sense un espai, a tota l'escola és viuen i es senten les emocions, espai exterior, menjador, aula, passadís.....											Expressió escrita de les emocions????? No si us plau!!!! Les emoció s es viuen, és senten, s'expressen...												
51	Acollidor, tranquil i còmode											La dansa, el dibuix, l'expressió corporal...												
52	Ampli relaxat neutre											Mitjançant el cos, que és realment el que parla.												
53	Tranquil, saludable, que aporti confiança											Tot el que implica expressió: música, teatre, dansa, arts plàstiques...												
54	Es tota l'aula											Tors, música, plàstica												
55	Obert, de confiança i seguretat											El corporal i el gestual												
56	Relaxant, verd(plantes), estimulant											Les abraçades, el contacte físic, els massatges mutus,...												
57	Tranquil, acollidor, obert											Llenguatge plàstic i musical.												
58	En el dia a dia de l'aula											En tots els llenguatges . L artístic es primordial												
59	Respectuós, càlid, tranquil											Mitjançant el cos, que és realment el que parla.												
60	Acollidor, neutre, amb poc soroll											Tot el que implica expressió: música, teatre, dansa, arts plàstiques...												
61	Depèn: ha d'esser vicencial, segons es va presentant.											L'expressió corporal i l'ed. Musical, l'entonació de la veu i el gest, etc												
62	Quan estan perceptius, oberts a escoltar.											Si plàstica, dibuixant												
63	Acollidor, net, equipat											No verbals, fets i accions...												
64	Ràtio reduïda, joc lliure i autònom dels infants, amb la col·laboració de les famílies											El corporal i el gestual												
65	Tranquil, silencios i gran											Les abraçades, el contacte físic, els massatges mutus,...												
66	Acollidor, respectuos, escolta activa, no jutjar											A partir d'imatges, corporal, gestual, music, art												
67	Obert, amb acompanyament, tranquil											Si. El llenguatge musical ajuda molt també												
68	Racones, material divers											Imatges, titelles, targetes..												
69	Segur, lliure i compartit											Plàstica i música												
70	Poder atendre a tots els alumnes de manera individual (menys alumnes per aula)											Tècniques de relaxació. Moments de silenci...												
71	en qualsevol espai											Visual, musical...etc												
72	En el moment real, ambient tranquil i atenció en el moment											Crec que tots els llenguatges són importants, l'expressió corporal , la música i la expressió plàstica												
73	Un espai acollidor, tranquil i amb material divers i estructurat											Teatre												
74	Observació activa, acompanyament, deixar ser											EXPRESSIÓ CORPORAL abans que res												
75	lluminós, ampli, agradable.											ballant, cantant corrent, saltant, amb el cos bàsicament												
76	Tranquil, acollidor,											Teatre												
77	Tranquil, familiar i honestament											Musical												
78	No ha de tenir espai fixa											Plàstica, dansa, psicomotricitat												
79	ample, acollidor i tranquil											Amb el cos, amb el dibuix.												

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	
77	Tranquil,familiar i honestament											Musical													
78	No ha de tenir espai fixa											Plàstica, dansa, psicomotricitat													
79	ample, acollidor i tranquil											Amb el cos, amb el dibuix.													
80	Tou, càlid, amb mirall, contes...											El corporal, el llenguatge plastic, la musica.													
81	Acollidor, organitzat i de confiança											El llenguatge corporal diu molt													
82	Respectuós, amb opcions per triar i flexible											El corporal, l'artístic (pintura, teatre, fang...), Joc simbòlic...													
83	Tranquil, ampli i còmode											La comunicació gestual.													
84	Confiança, respecte i ilusio											Llenguatge visual													
85	Acollidor, respectuós i afectiu											Amb el cos, amb el dibuix.													
86	Relaxat, confiat, alegre											Cantons, ball, teatre...													
87	Curosa, ambientada amb una casa.											Jo quan vaig finalitzar la carrera de mestra d'El. Vaig fer les emocions a través de l'art i tot un èxit. Per tant a través de l'art.													
88	Tranquil, dinàmic, confiança											Si, art,Moviment, manipulació, musica													
89	Tolerant, distès i de confiança											Es poden expressar a mitjançant els diferents llenguatges: plàstic, musical... Amb l'expressió corporal, el gest, la interpretació...													
90	Visual, relaxat, acollidor.											Expressió corporal. La cara i el cos també expressa.													
91	Lliure, tranquil, acollidor											Gestual, artístic, corporal													
92	Neutre, tranquil i acollidor											Les cançons, missatges, abraçades, salutacions													
93	acollidor, lluminós, ambient agradable											El llenguatge corporal principalment, a l'aula de psico. Amb jocs matemàtics (aprendre a perdre, saber guanyar,...). Llenguatge musical, ... Tots!!!													
94	Confortable, tranquil, alegre											El llenguatge no verbal ens pot donar molta informació de com està un infant. I a través de dibuix tb, sobretot en nenes mes grans.													
95	acollidor, distribució circular, lluminós											El llenguatge corporal, el to de veu en què es parla, l'expressió facial, un petit detall (sigui artístic o d'ajuda)...													
96	Relaxat, acollidor i íntim.											L'artística... Mitjançant la música i 'art .													
97	Tranquil, segur i acollidor											Si, els contes, amb el joc simbòlic, amb teatre...													
98	Càlid, segur, decorat (amb imatged que els ajudin a expressar se											La pintura, la dansa,vos poesia, el teatre, la musica													
99	Relaxat, diari, de confiança											El llenguatge corporal, l'abraçada, la mirada, el llenguatge artístic													
100	Atractiu, proper, funcional											Gestual, artístic, corporal													
101	Tranquil, respectuós i participatiu											El llenguatge plàstic et dona moltes pistes com se senten els nens.													
102	Expressiu, comprensiu i capaç d'escoltar											Colors, música...													
103	Acollidor, confiable i afectiu											Les arts													
104	Dinàmic, ample i càlid											Si. Musical i plàstica.													
105	Oberta, flexible, feminista, respetuosa, inclusiva											El llenguatge no verbal. Expressions, gestos...													
106	Acollidor											Llenguatge corporal													
107	tranquil, segur,interactiu											llenguatge corporal i artístic													
108	Validar-les, acompanyarles amb respecte, i llibertat d'expressió.											Les arts													
109	Acollidor, si cal privat i amb algú de confiança											Per expressar necessitem sentir, i la més espontània és la bona													
110	Poivalent, ampli, amb recursos.											Artístic, motriu.													
111	Ampli, relaxat, còmode											Corporal (joga, mediracio, relaxació) plastic, musical,													
112	Qualsevol lloc en qualsevol moment: sempre											El físic, l' actitudinal...													
113	Seguretat, calidessa i facilitador de interaccions interpersonals e intrapersonals											Les arts													
114	No hi ha un espai localitzat, les emocions es treballen a tot arreu.											Dibuixos, ballant, cantant, plorant, etc													
115	Tranquil, ampli, obert											Expressió plàstica													
116	Tranquil, acollidor i que faciliti que tothom es pugui brute											La música, el dibuix, l'expressió corporal													
117	Tranquil, acollidor i amb recursos (diferents materials per explorar com se senten)											Expressió plàstica													
118																									

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													
30													
31													
32													
33													

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
33	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
34	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
35	Educació infantil (segon cicle)						Mai							
36	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
37	Educació infantil (segon cicle)						Mai							
38	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
39	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
40	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
41	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
42	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
43	Educació infantil (segon cicle)						Mai							
44	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
45	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
46	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
47	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
48	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
49	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
50	ESO						Mai							
51	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
52	Educació infantil (segon cicle)						Mai							
53	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
54	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
55	Educació infantil (segon cicle)						Mai							
56	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
57	Educació infantil (segon cicle)						Mai							
58	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
59	Educació infantil (segon cicle)						Mai							
60	Educació infantil (segon cicle)						Mai							
61	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
62	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
63	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
64	Educació infantil (primer cicle)						Mai							
65	Educació infantil (segon cicle)						Mai							

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
66	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
67	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
68	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
69	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
70	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
71	Educació infantil (primer cicle)						Educació infantil (primer cicle)					
72	Educació infantil (segon cicle)						Mai					
73	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
74	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
75	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
76	Educació infantil (segon cicle)						Mai					
77	Educació infantil (primer cicle)						Cicle superior					
78	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
79	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
80	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
81	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
82	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
83	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
84	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
85	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
86	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
87	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
88	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
89	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
90	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
91	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
92	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
93	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
94	Educació infantil (segon cicle)						Mai					
95	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
96	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
97	Educació infantil (primer cicle)						Mai					
98	Educació infantil (primer cicle)						Mai					

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
96	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
97	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
98	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
99	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
100	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
101	Educació infantil (segon cicle)						Mai						
102	Educació infantil (segon cicle)						Mai						
103	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
104	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
105	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
106	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
107	Educació infantil (segon cicle)						Mai						
108	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
109	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
110	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
111	Educació infantil (segon cicle)						Mai						
112	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
113	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
114	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
115	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
116	Educació infantil (primer cicle)						Mai						
117	Educació infantil (segon cicle)						Educació infantil (segon cicle)						
118													
119													
120													
121													
122													
123													
124													
125													
126													
127													
128													

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	
1																	
2				PREGUNTES DE PARÀGRAF													
3																	
4																	
5		Què significa "educació emocional" per tu?					Com treballen les emocions a l'aula?										
6																	
7		- reconèixer i gestionar les emocions					- treball transversal i específic										
8		- equilibri de vida					- projectes i programació										
9		- expressió d'emocions					- intel·ligències múltiples										
10		- ajudar i acompanyar els infants					- familiars										
11		- emocionar-se per aprendre					- treball diari i a partir de rutines i vivències										
12																	
13																	
14		Creus que és important educar les emocions? Per què?					A més de l'expressió oral i escrita de les emocions, creus que hi ha altres llenguatges útils per expressar sentiments? Quins?										
15																	
16		- És fonamental, imprescindible					- artístic										
17		- les emocions van amb la persona					- arts plàstiques										
18		- relacions Intrapersonals i Interpersonals					- psicomotricitat										
19		- estratègies					- llenguatge no verbal										
20		- equilibri emocional per sobreviure					- joc										
21							- meditació										
22							- relaxació										
23																	
24																	

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2	PREGUNTES DE CASELLES DE SELECCIÓ							
3								
4	Quines eines i/o recursos utilitzes?	Quines emocions primàries creus que s'han de treballar en major freqüència en una aula actual d'infantil?	De les següents emocions complexes (secundàries), en treballes alguna?					
5	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Tristesa	Enveja, Culpa, Vergonya, Ogull, Confiança, Responsabilitat					
6	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Alegria, Tristesa, Enuig	Vergonya, Confiança					
7	Contes, Cançons, Danses, Psicomotricitat	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Fàstic	Enveja, Vergonya, Confiança					
8	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Enveja, Vergonya, Ogull, Confiança					
9	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Enveja, Culpa, Vergonya, Ogull, Confiança					
10	Contes, Cançons	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Vergonya, Confiança					
11	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Culpa, Vergonya, Confiança					
12	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Totes	Enveja, Vergonya, Confiança					
13	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Les consideeo totes importants	Si totes					
14	Contes, El dibuix i l'art, Diferents activitats, jocs etc.	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Confiança, calma, amor, gelos					
15	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic, Totes, el dol.	Enveja, Culpa, Vergonya, Ogull, Confiança					
16	Contes, Cançons, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Vergonya, Confiança					
17	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Confiança					
18	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Enveja, Culpa					
19	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Confiança					
20	Contes, Cançons	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Vergonya, Confiança					
21	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, L'escriptura, Psicomotricitat	Ràbia, Tristesa, Empatia	Culpa, Vergonya, Confiança					
22	Cançons, El dibuix i l'art, L'escriptura, Jocs	Por, Tristesa	Enveja, Confiança					
23	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, Teatre	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Gelosia	Enveja, Vergonya, Confiança, Responsabilitat i amistat					
24	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Culpa, Vergonya, Confiança					
25	Cançons	Totes. Les que sorgeixin	Les que sorgeixin					
26	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Enveja, Vergonya, Confiança					
27	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Enveja, Culpa, Vergonya, Confiança					
28	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Alegria, Tristesa	Vergonya					
29	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria	Vergonya, Confiança					
30	Contes, Cançons	Por, Alegria, Tristesa	Enveja, Vergonya, Gelosia, enriures dels altres, amor i estima					
31	Contes, Cançons	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Enveja, Culpa, Vergonya, Confiança					
32	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa	Enveja, Vergonya, Ogull, Confiança					

	A	B	C	D	E	F	G	H
33	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa	Culpa, Vergonya, Confiança					
34	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Enveja, Vergonya, Confiança					
35	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Tristesa	Enveja, Vergonya					
36	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, loga, relaxació, mindfulness	Por, Ràbia, Frustració	Vergonya, Confiança					
37	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, gelosia	Enveja, Vergonya					
38	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Totes les emocions són igual d'importants i és important de reconèixer-les i posar-hi nom	Totes les que els nens i nenes puguin sentir i expressar en aquell moment.					
39	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Frustració	Enveja, Culpa, Vergonya, Confiança					
40	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Ràbia, Tristesa	Enveja, Vergonya, Confiança					
41	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Frustració, gelosia.	Enveja, Vergonya, Confiança					
42	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Vergonya					
43	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Fàstic	Enveja, Culpa, Vergonya, Ogull, Confiança					
44	Deixar que la vida sigui.	Les que sorgeixin	Les que sorgeixin de forma natural					
45	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, Jocs de rol, teatre	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Enveja, Culpa, Vergonya, Ogull, Confiança, Cap					
46	Contes, El dibuix i l'art, L'escriptura	Ràbia, Alegria, Tristesa	Culpa, Vergonya, Ogull					
47	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Cap					
48	Contes, Cançons	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Enveja, Vergonya					
49	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Ràbia, Frustració	Enveja, Vergonya, Confiança					
50	Sóc aquí, i t'escolto, t'acompanyo	Les que l'infant senti en cada moment	Totes les emocions si les sent algú en algun moment són importants					
51	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, El dol	Confiança					
52	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Calma, amor	Confiança, Seguretat, autoestima					
53	Observació i tots els llenguatges	Totes quan es presentin	Confiança					
54	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Tristesa	Enveja, Vergonya					
55	Contes, El dibuix i l'art, Oralitat	Por, Alegria, Tristesa	Vergonya, Confiança					
56	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, Jocs	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Empatia, calma...	Enveja, Culpa, Confiança					
57	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, Jocs	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Calma	Confiança					
58	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Enveja, Culpa, Vergonya, Ogull, Confiança					
59	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, Jocs, assemblea	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic, Dol	Enveja, Culpa, Vergonya, Ogull, Confiança					
60	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Vergonya, Confiança					
61	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, Jocs	Por, Alegria, Sorpresa, Frustració (escoltar un NO)	Confiança					
62	Emoticones	Les que van sortint	Vergonya					
63	Emoticones	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, La calma,	Enveja, Culpa, Vergonya, Ogull, Confiança					
64	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura		Enveja, Culpa, Vergonya, Ogull, Confiança, Cap					
65	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Vergonya					

	A	B	C	D	E	F	G	H
66	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Alegria, Sorpresa, Frustració (escoltar un NO)	Confiança					
67	Contes, Cançons, Danses	Les que van sortint	Vergonya					
68	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Confiança					
69	Contes, El dibuix i l'art, Parlar-ne i discriminar-les	Por, Ràbia, Alegria	Vergonya, Confiança					
70	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Alegria, Tristesa	Vergonya, Confiança					
71	Contes, Situacions reals.	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Enveja, Culpa, Vergonya, Confiança					
72	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Enveja, Culpa, Vergonya					
73	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Ràbia, Alegria, Tristesa	Confiança					
74	Contes, El dibuix i l'art		Enveja, Vergonya, Confiança					
75	Contes, El dibuix i l'art		si s'escau					
76	Contes, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Sorpresa	Vergonya					
77	Contes, Cançons, Danses, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Enveja, Vergonya, Confiança					
78	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Enveja, Confiança					
79	Contes, Cançons, Danses	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Culpa, Vergonya					
80	Contes, Situacions reals.	Les que surtin del grup de nens i nenes.	Xxx					
81	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Vergonya, Confiança					
82	Contes, El dibuix i l'art		Totes					
83	Contes, Cançons	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Fàstic	Culpa, Vergonya					
84	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Culpa, Vergonya, Confiança					
85	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, Jocs	Ràbia, Alegria, Tristesa	Enveja, Vergonya					
86	Contes, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Tristesa	Enveja, Ogull					
87	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Culpa, Ogull, Confiança					
88	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Totes	Totes					
89	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic, l'amor	Culpa, Vergonya, Confiança					
90	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Culpa, Vergonya, Les he posades resposta anterior.					
91	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Ogull					
92	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Tristesa	Vergonya, Mort					
93	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Frustració, timidesa, inseguretat, superioritat,...	Vergonya					
94	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa	Enveja, Vergonya, Confiança					
95	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Tristesa	Culpa, Confiança					
96	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, Teatre	Por, Ràbia, Tristesa	Vergonya, Confiança					
97	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, Teatre	Por, Ràbia	Vergonya					
98	Cançons, Danses, Ja que no sóc tutora	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic, I les que sorgeixin en el dia a dia	Si en sorgeix alguna , si					

	A	B	C	D	E	F	G	H
99	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Enveja, Culpa, Vergonya, Ogull, Confiança					
100	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, Corporal	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	No treballa a secundària					
101	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa	Enveja, Vergonya					
102	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Enveja, Culpa, Vergonya					
103	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Totes	Enveja, Culpa, Vergonya, Ogull, Confiança, Enuig					
104	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa	Enveja, Culpa, Vergonya, Confiança					
105	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, Disciplina positiva	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Vergonya, Confiança					
106	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, L'escriptura, Diàleg	Totes	Vergonya, Confiança					
107	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Vergonya					
108	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, Meditació i yoga	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Enveja, Culpa, Vergonya, Confiança					
109	Cançons, Danses, Ja que no sóc tutora	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic, Totes les que surgueixin	Enveja, Culpa, Vergonya, Ogull, Confiança					
110	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Enveja, Confiança					
111	Contes, Cançons, El dibuix i l'art, L'escriptura, Curtmetratges	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa	Vergonya					
112	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic, L'empatia ajuda a deixar l'egocentrisme pròpia de l'etapa	Cap					
113	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic, Emocions socials: vergonya	Culpa, Vergonya, Confiança					
114	Contes, Cançons, Danses, El dibuix i l'art, Disciplina positiva	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Decepció	Enveja, Culpa, Vergonya, Confiança					
115	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa, Fàstic	Cap					
116	Contes, Cançons, El dibuix i l'art	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa	Vergonya					
117	Cançons, Danses, El dibuix i l'art, Psicomotricitat	Por, Ràbia, Alegria, Tristesa, Sorpresa	El mateix que l'anterior resposta.					
118								
119								
120								
121								
122								
123								

